

Daczi Péter

Az EFOP-1.1.1-15

Megváltozott munkaképességű emberek támogatása kiemelt projekt megvalósításának bemutatása

II. rész – A projekt eredményeinek értékelése

A Gondoskodás folyóirat előző lapszámában megjelent, „Az EFOP-1.1.1-15 Megváltozott munkaképességű emberek támogatása kiemelt projekt megvalósításának bemutatása I. rész – Bevezetés és háttér a projekt megismeréséhez” c. cikk, amelynek folytatásaként az alábbi cikkben a projekt keretében a foglalkozási rehabilitációs tevékenység terén elért eredmények és a fontosabb összefüggések részletes bemutatására vállalkoztunk.

Két részes írásunk első felének célja az volt, hogy bemutassa a projekt szakmai kontextusát, foglalkozási rehabilitációs alrendszerbe történő illeszkedését és a szakmai beavatkozás logikáját, valamint a projekt által nyújtott fejlesztési eszközrendszert és a különféle támogatási elemeket. A cikksorozat jelen második részében a projekt adatok nyelvén kifejezhető hozzáadott értéket, valamint a projektből leszűrhető következtetéseket és tanulságokat igyekszünk majd bemutatni az olvasók számára.

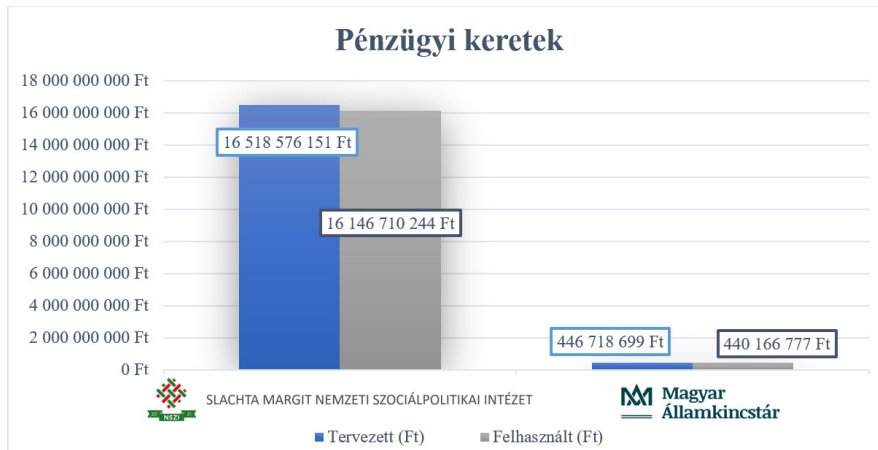
Az alábbi írásban rendkívül sokféle kimutatást és diagramot jelenítünk meg a – több száz munkatárs, a több mint 20 ezer fő célcsoporttag és az érintett 10 ezer partner munkaerő-piaci integrációt célzó együttműködéséről szóló, rendelkezésre álló adatokból. Ugyanakkor a témérdek – projekt tevékenységét és eredményeit bemutató – számból és adatból származtatott szakmai információ túlmenően mégis az a legfontosabb, hogy a sorok között ne vesszen el a lényeg: a segítséget igénylő, összetett tényezőkre visszavezethető okok miatt kialakult, hátrányos helyzettel jellemezhető, egészségkárosodással vagy fogyatékossággal élő, megváltozott munkaképességű ember. Aki nem csak anyagi jellegű, hanem személyes segít-

seget és támogatást is igénybe vehetett a projektben az egészségi állapotával összefüggésben kialakult különféle, munka világába történő belépést nehezítő akadályok leküzdéséhez. Emellett odafigyelésben, bátorításban és törődésben lehetett része, hogy a megfogalmazott foglalkozási rehabilitációs célt a gyakorlatban is felismerhesse: igenis értékes munkavállaló lehet belőle egy befogadó munkaadónál, vagy egy megfelelően megválasztott munkakörben. Sőt, mindezekon túlélve kollégáink reményt és lehetőséget mutattak fel, hogy egy munkával, közösséggel, jövedelemmel, illetve mindennapi motivációval gazdagabban élhesse az életét a megváltozott egészségi állapota és a körülmények ellenére. Ez jelentette a projekt és az abban dolgozó több száz munkatársunk legfontosabb küldetését, hogy az ügyfelünkkel együtt, közös fáradtságok mentén érijük el a megfogalmazott egyéni foglalkozási rehabilitációs célokat és ennek mentén esélyt adjunk a változásra, és minden létező módon segítsük a több mint 20.500 fő ügyfelünket a megváltozott élethelyzetükhöz történő alkalmazkodás és a munka világába történő visszailleszkedés során.

Jelen írás nagymértékben támaszkodik a Projekt zárókiadványában szereplő adatokra és következtetésekre, így ennek vonatkozásában köszönöm korábbi munkatársaim segítségét, különösen Iványi Diána, Kertész Flóra, Kovács István, Ócsai Ildikó, Szűcs Dániel és Radics-Katona Beáta munkáját.

I. A Projekt eredményei

Egy projekt, így a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet által megvalósított EFOP-1.1.1-15 „Megváltozott munkaképességű emberek támogatása”

1. ábra – Pénzügyi keretek

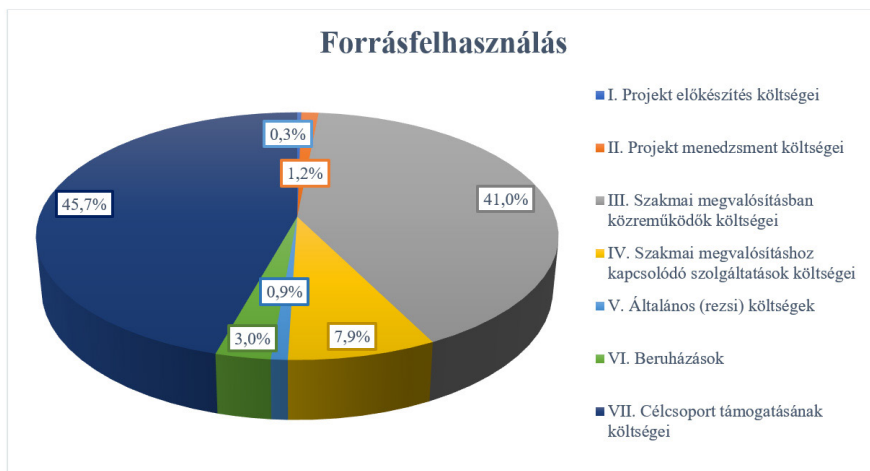
kiemelt projekt (továbbiakban: Projekt) tevékenységének megítélése és az eredmények értékelése kapcsán főként két mérőszám jelenik meg meghatározó szempontként: a forrásfelhasználás mértéke, és az indikátorok teljesítése, amely a szakmai célok elérésén túl keretet adhat egy projekt teljesítmény értékeléséhez.

Forrásfelhasználás:

A Projekt elszámolható összköltsége a konzorciumi partner Magyar Államkincstár forrásával együtt – 4 db forrásbővítést követően – 16,96 Mrd Ft volt. Az összes elszámolható költség 100%-a vissza nem térítendő támogatásként került igénylésre, ezért a Projekt esetében a saját forrás finanszírozása nem releváns, állami támogatások szempontjából a Projekt állami támogatás hatálya alá nem tartozó, közcélú, bevételt nem termelő projekt volt, így értelemszerűen pénzügyi bevétellel sem kellett számolni az esetében.

A Projekt forrásai az alábbi diagrammon látható költségvetési fősorok alapján került felosztásra. Az alábbi diagram azt mutatja be, hogy a költségvetés közel 50%-át teszik ki a célcsoportra fordítható támogatások, ezen felül több, mint 40% a szakmai megvalósításban közreműködők költsége, a maradék több, mint 10% pedig egyéb működési költség. A szakmai megvalósításban közreműködők költségébe beletartozik minden olyan – a projektben alkalmazott human erőforrás nagy többségét jelentő – tanácsadó munkatárs is, aki személyes szolgáltatásokkal segítette elő a foglalkozási rehabilitációs fejlesztések igénybevételét a célcsoporttagok számára.

A projekt a rendelkezésre álló forrásokból 16 585 Millió Ft-ot használt fel a későbbiekben bemutatásra kerülő eredmények eléréséhez, amely 97,7%-os abszorpciót jelent.

1. Indikátorok:

A Projekt tekintetében egy átlagos projekthez képest relatíve sokféle indikátor és egyéb elvárás került megállapításra, amely a szakmai tevékenység megvalósításának precíz alátámasztását követelte meg. A Projekttel szemben támasztott elvárásoknak való megfelelés érdekében szükséges volt az indikátorok és műszaki szakmai mutatók teljesítésének megfelelő dokumentálása, nyomon követhetőségének és ellenőrizhetőségének biztosítása. Az indikátorok és elvárt műszaki szakmai mutatók vonatkozásában nem csak papíralapon, hanem elektronikusan is rendelkezésre kellett állnia a dokumentumoknak, melyek alátámasztása tekintetében az alábbi elvárási rendszer került megfogalmazásra.

I. Indikátor: Fogyatékosággal élő résztvevők száma

- „Azok a személyek, akik a hazai definíciók alapján fogyatékkal élőként lettek regisztrálva, vagyis megfelelnek a 2011. évi CXCI. törvény 19.§ (1a) pontjában foglalt rokkantsági ellátásban részesülő személy, vagy a 22.§ a) – d) pontjában, vagy a 38/C. § (1) bekezdésében meghatározott megváltozott munkaképességű személy fogalmának. Az egyének egyszerre több hátránnyal is küzdhetnek.”

II. Indikátor: A program elhagyását követően a munkaerő-piacra vagy munkaerő-piaci programba belépők száma

- „Azok a személyek, akik ESZA támogatásban részesültek az ESZA rendelet 3. cikk (1) b) ii.) alpontjában meghatározott beruházási prioritáshoz kapcsolódó intézkedések keretében megvalósuló programokban, és az ESZA programból való kilépéskor álláskeresővé vagy foglalkoztatottá válnak, vagy elhelyezkedésük érdekében a rehabilitációs hatósággal együttműködnek.”

III. Indikátor: A munkaerő-piaci integráló programokba bevont hátrányos helyzetű személyek száma

- „Azon személyek száma összesítve, akik a programokba bevonásra kerültek és együttműködési megállapodást kötöttek, mely alapján részt vesznek az ESZA rendelet 3. cikk (1) b) i.) alpontjában meghatározott beruházási prioritáshoz kapcsolódó intézkedések keretében megvalósuló munkaerő-piaci integráló programokon. Az együttműködési megállapodást az első fejlesztő tevékenység megkezdése előtt szükséges aláírni.”

IV. Számszerűsített szakmai elvárás:

- „Azoknak a száma, akik a program keretében támogatott foglalkoztatásban részesültek és egy személyre vetítve összességében legalább 6 hónapig foglalkoztatták.”

V. Számszerűsített szakmai elvárás:

- „Azoknak a száma, akik a program során támogatás nélkül, külső szolgáltatás igénybevétele mellett elhelyezkedtek és egy személyre vetítve összességében 3 hónapig foglalkoztatták őket.”

VI. Számszerűsített szakmai elvárás:

- „Azoknak a száma, akik a program során támogatás nélkül, belső szolgáltatás igénybevétele mellett elhelyezkedtek és egy személyre vetítve összességében 3 hónapig foglalkoztatták őket.”

VII. Számszerűsített szakmai elvárás:

- „Képzést sikeresen befejezők száma, akik a projekt keretében új képzettséget vagy végzettséget szereztek.”

VIII. Számszerűsített szakmai elvárás:

- „Munkaerő-piaci ismereteket szerző személyek száma. Azok a felkészítésben részt vevő ügyfelek, akik az álláskereséshez, elhelyezkedéshez, a megszerzett állás megtartásához szükséges új ismereteket, készségeket sajátítanak el.”

IX. Számszerűsített szakmai elvárás:

- „Javul a foglalkoztatók megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásával kapcsolatos ismereteinek szintje. A projekt keretében megvalósuló szemléletformálást célzó tevékenység eredményeként a munkáltatók széles körben jutnak új, a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásával kapcsolatos aktuális információkhoz, gyakorlati példák, egyéni tapasztalatok megosztásával változik szemléletük, javul a foglalkoztatási hajlandóságuk.”

2. Szakmai eredmények:

a) Célcsoporttagok jellemzői

Az elért eredményektől kicsit hátrébb lépve, először a programba bevont megváltozott munkaképességű személynek minősülő, egészségkárosodással vagy fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzőit mutatjuk be a cikkünkben. A 20.576 programba vont megváltozott munkaképességű személy – rehabilitációs hatóságon belül működő komplex bizottság által, az egészségkárosodás mértéke, valamint a megmaradt képességek és a foglalkozási rehabilitáció egyéni esélyének és a szociális körülmények megítélése alapján megállapított - komplex minősítési kategória szerinti megoszlását szemlélteti az alábbi diagram. Ebből megállapítható, hogy a programrésztvevők közel 50 %-a volt együttműködésre kötelezett a rehabilitációs

Indikátor / műszaki szakmai mutató	Teljesítendő elvárás (2023.04.30-ig)	Projekt teljesítés, összesen	Elvárás százalékos teljesülése
1. indikátor - fogyatékossgal élők	20 535	20 576	100,2%
2. indikátor - kilépést követően dolgoznak vagy programba beléptek	16 317	17 654	108,19%
3. indikátor – munkaerő-piaci integráló programokba bevont résztvevők	20 535	20 576	100,2%
4. mutató - Támogatott foglalkoztatás - több mint 6 hónap	8 200	8 538	104,12%
5. mutató - Külső szolgáltatást követően min. 3 hónapig foglalkoztatott	1 250	1 264	101,12%
6. mutató - Belső szolgáltatást követően min. 3 hónapig foglalkoztatott	3 875	4 025	103,87%
7. mutató - képzést sikeresen befejezők	670	693	103,43%
8. mutató – munkaerő-piaci ismeretei bővültek	19 822	19 901	100,40%
9. mutató - IKRT-ben regisztrált új munkáltató	3 250	3 405	104,77%

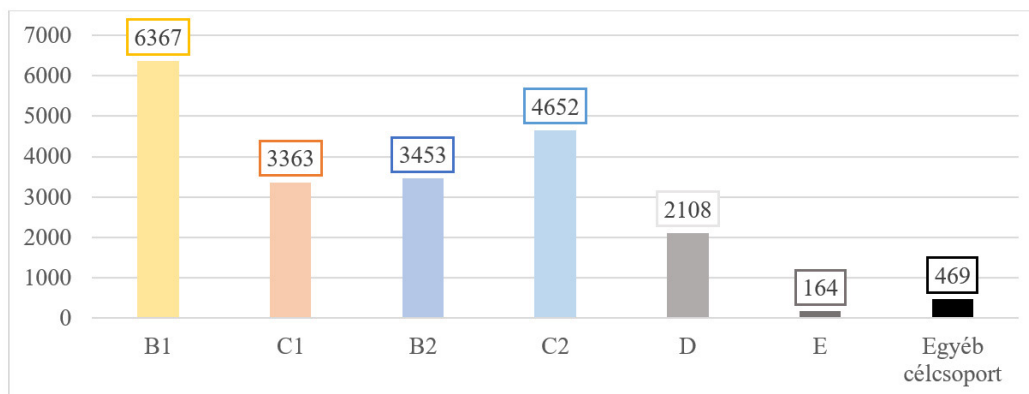
Indikátorok és műszaki szakmai mutatók teljesülése

hatósággal (B1-C1 kategória), azaz az ügyfélkör másik része, (több, mint fele) önként kérte nyilvántartásba vételét a projektbe történő belépés lehetősége érdekében. A leggyakrabban előforduló komplex minősítés a B1 (30,9%) és a C2 (22,6%) volt.

A foglalkozási rehabilitáció érdekében megoldandó problémák körét jól szemléltetik a Projektbe vont ügyfelek alábbiakban bemutatott jellemzői is. A prog-

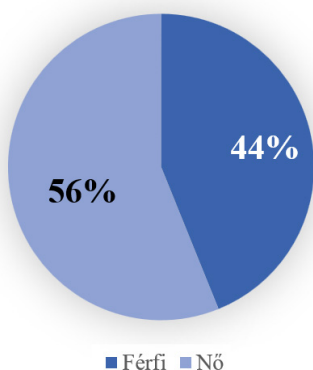
ramrésztvevők nemek szerinti megoszlása kiegyenlítettést mutat, kismértékű női túlsúllyal (56% és 44%). Az életkort tekintve az ügyfelek harmadát a 45-54 év közötti korosztály teszi ki, a célcsoport 36%-a pedig 55 év feletti, azaz a 45 éven felüli korcsoportba tartozott a célcsoport ¼-e.

A korösszetételt bemutató diagramon könnyedén azonosítható, hogy az MMK programrésztvevők dön-

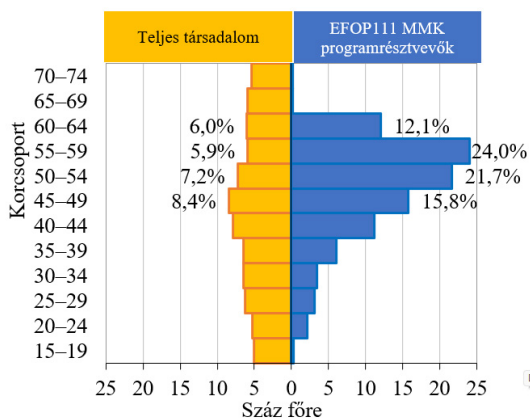

A programrésztvevők komplex minősítése

Nemek szerint

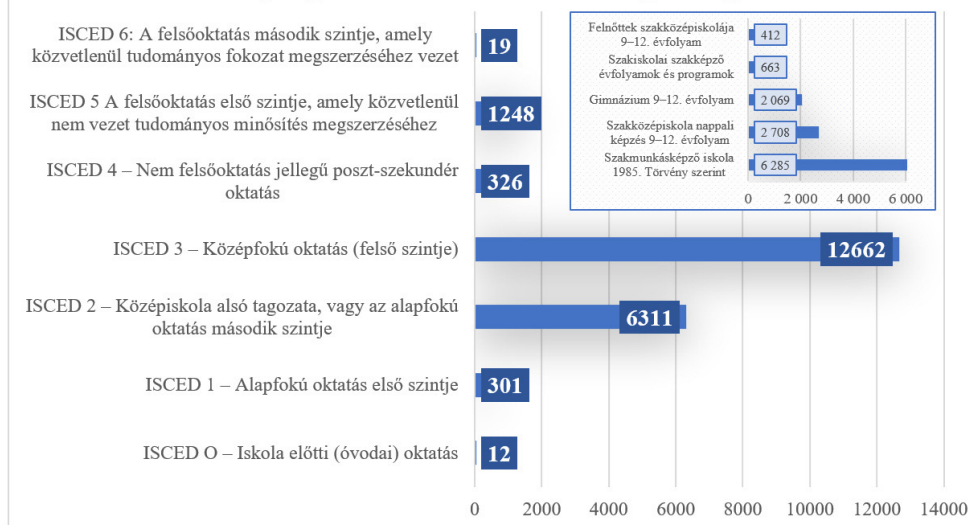

Életkor szerint

Programrésztvevők nemek és életkor szerinti megoszlása

A programrésztvevők iskolai végzettsége

Programrésztvevők iskolai végzettsége

tő többsége az 50 feletti korosztályba tartozott, amely a teljes társadalom korfájához képest egy jóval idősebb korosztályba tartozó célcsoport képét mutatja. A munkavállalói életút második felében bekövetkező egészségkárosodás miatti 50 év feletti átlagéletkor eredményeként sok célcsoporttag halmozottan hátrányos helyzetből indult neki a munkaerő-piaci integrációs folyamatnak, amely a tanácsadói hálózat elhelyezési tevékenységét is kihívás elé állította sok esetben.

A programrésztvevők iskolai végzettségét vizsgálva megállapítható, hogy többségük (61 %-uk) elvégezte a középfokú oktatás felső szintjét (ISCED 3), akik közel fele szaktanulmányi iskolában, másik fele szakközépiskolában vagy gimnáziumban tanult. Ennél magasabb végzettséggel csak kevesen (7%), míg alapfokú végzettséggel sokan rendelkeznek (32 %).

A Projektben résztvevők egészségkárosodása a be-

tegségek nemzetközi osztályozására szolgáló kódrendszer (BNO) szerint (a legjellemzőbb három betegség alapján) a keringési rendszert (20,4%), a csont-és izomrendszert, kötőszövetet (19,6%) érintik, illetve többen mentális és viselkedészavarokban szenvednek (18%).

A komplex minősítés során tett megállapítások összetétele és a munkaerő-piac, a kínálatra kedvező alapja alapján a Projekt fókuszába a rosszabb egészségi állapotú, inaktivitásba vonult, kevésbé motivált MMK személyek kerültek. Ennek következtében a szakmai tevékenységben nagy hangsúlyt kapott a fejlesztés, aminek az alapja az ügyfelek megismerése, ennek szempontjai, a megváltozott munkaképességű személyek célcsoport-jellemzőinek általános jellegű, munkaerő-piaci szempontú releváns sajátosságai a következők:

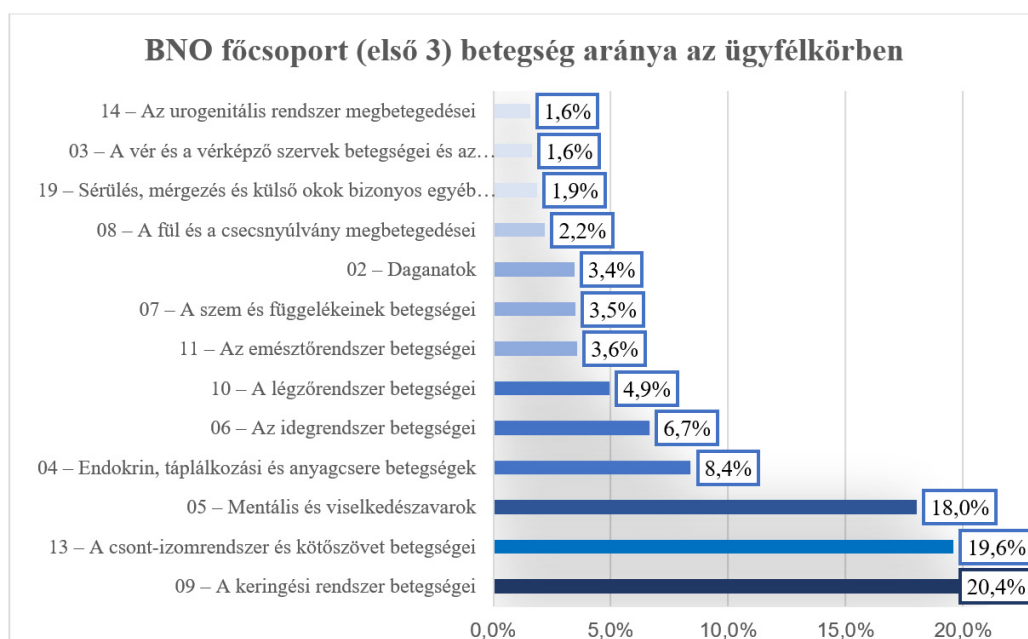
- egészségkárosodás következtében a megmaradt képességek szintje alapján csökkent munkavállalási esélyek,
- tartós munkaerőpiaci távollét miatti alacsony foglalkoztathatóság,
- alacsony iskolai végzettség,
- általában magasabb életkor,
- gyakori esetben anyagi depriváció,
- alacsony motiváció,
- mobilitási nehézségek,
- tanulási, önfejlesztési motívumok alacsony szintje,
- társadalmi kirekesztődés, izoláció, beilleszkedési képességek leépülése,
- magas fokú betegség tudat,
- fizikai és pszichés terhelhetőség határainak alulbecsülése vagy ismeretének hiánya,
- önértékelés, önbizalom alacsony szintje, eltartottság, tehetetlenség, kiszolgáltatottság érzése,
- magas szintű munkavállalói reszocializációs szükséglet (pl.: átstrukturált napirend).

Az alábbi diagramon a Profiling keretében használt komplex-és képességfelmérés 30 szempont szerinti átlagos pontszáma látható a programba vont ügyfelek tekintetében, amely alapján könnyedén azonosítható a legalacsonyabb pontszámot elérő szempontok között, hogy a tanácsadói hálózat értéktétele alapján melyek a legfőbb nehézségek és kihívások a célcsoport foglalkozási rehabilitációja során.

b) Célcsoporti fejlesztés – foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások

A Projekt célja az volt, hogy segítséget nyújtson a munkaerő-kínálatot jelentő, munkára kész állapot elérését célzó fejlesztésben érintett MMK személyek motivációjában és munka világába történő belépésében, a megmaradt képességekhez igazodó, annak megfelelő munkakör feltérképezésében, kiválasztásában, a munkavállalói és a foglalkoztatói igények, érdekek összehangolásában, a munkaerő-piaci kereslet élénkítésében és becsatornázásában, valamint a munkaerő-kínálatlal történő kielégítésében, a kereslet és kínálat lokális harmonizálásában a feleknek megfelelő munkakapcsolatok kialakítása és hosszú távú fenntartása érdekében. A célcsoporttagok feltárása, bevonása és fejlesztése volt az első lépés, amellyel ez a folyamat elkezdődhetett.

A Projekt célcsoportjának bevonása 2016.05.30-án kezdődött meg. A Projekt fizikai befejezésének idejére, azaz 2023.04.30. napjáig – több időszakos mérőföldköveket elérve – 20.576 fő bevonását és szolgáltatással megvalósuló fejlesztését sikerült megvalósítani. A rendelkezésre álló foglalkozási rehabilitációs eszköztár kiemelt eszköze volt a szolgáltatás révén történő fejlesztés, ugyanis az ügyfélkör esetében az egészségkárosodással összefüggő tartós munkaerőpiaci távollét alatt kialakult, a foglalkoztathatóságot és munkaerő-piaci vonzerőt nagymértékben csökkentő motívumok lebontása leginkább intenzív, személyes támogató segítség révén volt elérhető. A tartós munkaerő-piaci távollét alatt kialakult, a foglalkoztathatóságot nagymértékben csökkentő akadályok intenzív, személyes segítségen alapuló szolgáltatások egyedi kombinációja révén kerülhetnek lebontásra vagy kompenzálásra, amely a hosszú távú

Programrésztvevők egészségkárosodása BNO főcsoport szerint

munkaerőpiaci sikeresség érdekében a Projektbe történő bevonás első 3 hónapjában kellett, hogy megvalósuljon. A szolgáltatások saját belső állományból, illetve külső szolgáltató által biztosított szakképzett tanácsadók közreműködésével valósulhatott meg.

A foglalkozási rehabilitáció célja – a foglalkoztatás összes szegmenséhez kötődő információk átadásán túl -, hogy az érintettek – *tekintettel egyéni állapotukra és megmaradt képességeikre* – alkalmasak és készek legyenek a teljes értékű foglalkoztatásra, a nyílt munkaerő-piacon történő munkavállalásra, a hosszú távú munkamegtartásra, valamint a munkaadók befogadóvá válásának elősegítése az érintettek alkalmazására, integrálására. A fentebb leírt célok megvalósításában **hatékony eszköz a foglalkozási rehabilitáció komplex rendszerében a belső és külső szakemberek nyújtotta professzionális szintű foglalkoztatási rehabilitációs szolgáltatások biztosítása, egyéni vagy csoportos formában.**

A Projekt szolgáltatás-centrikus jellegének köszönhetően, egyrészt – a *Projektben dolgozó, megfelelő végzettséggel, és tapasztalattal rendelkező tanácsadó kollégák révén* – saját bázison biztosított, másrészt a *külső foglalkozási rehabilitációs szolgáltatókat nyújtó, akkreditált szolgáltató szervezetek által nyújtott, kiszervezett szolgáltatások is rendelkezésre álltak a célcsoporttagok és a munkaadók számára.* A szolgáltatás nyújtás keretében hozzáférhető, ügyfelek és munkaadók részére elérhető foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások nagymértékben hozzájárultak a munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség kialakításához, növeléséhez, javítva az összetett munkaerő-piaci hátrányokkal küzdő programrésztvevők elhelyezkedési esélyeit. A Projekt keretében a bevont ügyfelek számára minden olyan foglalkozási rehabilitációs szolgáltatás elérhető volt, amely a programrésztvevővel kötött, Projektbe történő bevonásról szóló megállapodás részeként kiállított egyéni rehabilitációs fejlesztési tervben meghatározásra kerültek. A szolgáltatások kiválasztásánál a tanácsadó az ügyfél profilings kategóriát és a fejlesztendő területet, a foglalkozási rehabilitációt akadályozó problémát vette alapul, amelyhez eszközöket, és szolgáltatásokat rendelt. Tervezésénél pedig kiemelt jelentőségű volt, hogy az így meghatározásra kerülő belső és külső szolgáltatások, a foglalkozási rehabilitáció tekintetében az egyéni életpályájába megfelelő fejlesztési folyamatot, úgynevezett „fejlesztési ívet” biztosítsanak a munkaerő-piaci (re)integrációhoz vezető úton, a kiinduló állapottól a foglalkozási rehabilitáció végcéljáig vezető, tartós, támogatás nélküli elhelyezkedésig.

A szolgáltatások összes és 1 ügyfélre vetített száma:

Szolgáltatás típusa	Összesen	1 ügyfélre vetítve
Foglalkozási rehabilitációs munkatanácsadás	69 252	3,4
Foglalkozási rehabilitációs álláskeresési tanácsadás	42 261	2,1
Foglalkozási rehabilitációs célú pályatanácsadás	3 697	0,2
Foglalkozási rehabilitációs munkaközvetítés	9 639	0,5
Foglalkozási rehabilitációs mentori szolgáltatás	148 326	7,2
Foglalkozási rehabilitációt elősegítő pszichológiai tanácsadás	4 630	0,2
Foglalkozási rehabilitációs információ nyújtása	51 610	2,5
Foglalkozási rehab. elősegítő álláskeresési technikák tréning (csoportos)	956	0,05
Képzésre történő fejlesztő felkészítés (csoportos)	36	0,00
Foglalkozási rehabilitációt elősegítő újraorientáló foglalkozás (csoportos)	156	0,01
Motivációs tanácsadás (2021-től)	794	0,04
ÖSSZES szolgáltatás	330 663	16,1

Az alábbiakban a megvalósított szolgáltatástípusok láthatók a szolgáltatást nyújtó szervezet megoszlásában.

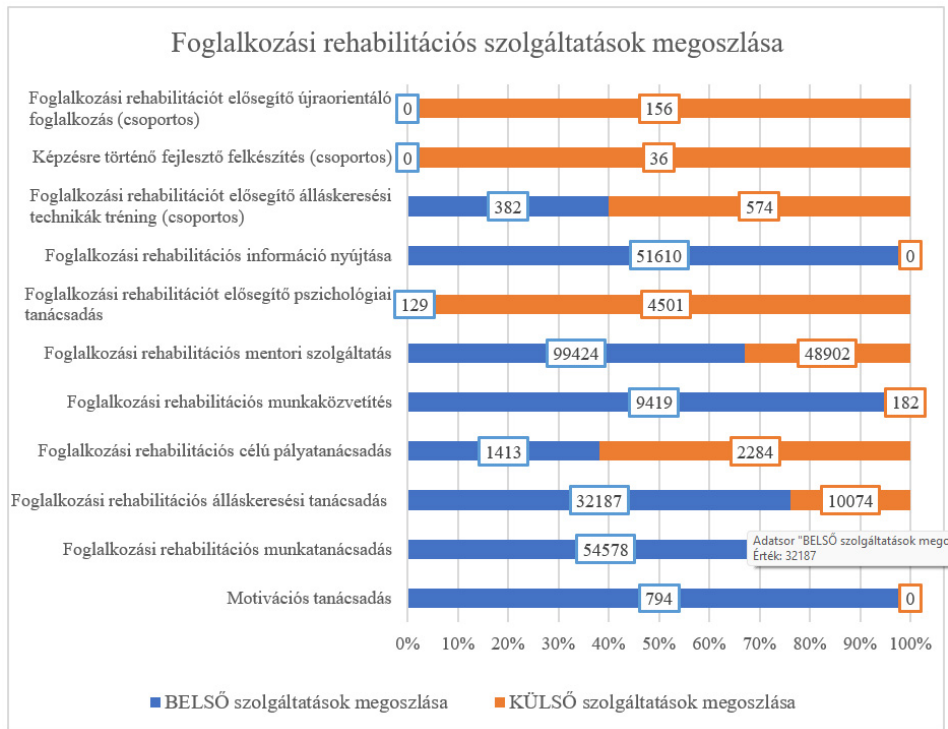
A külső és belső kapacitásból megvalósított szolgáltatások megoszlása szolgáltatástípusonként

Külső szolgáltatás támogatására, az akkreditált szolgáltató partnerek által biztosított foglalkozási rehabilitációs szolgáltatáson történő részvétel támogatására 553 Milliő Ft került felhasználásra, amely 4 683 fő támogatását jelentette. Emellett külső szolgáltató szervezettől vásárolt a projekt munkaadói szolgáltatást is, amelynek eredményeként 2697 munkaadó 6567 foglalkozási rehabilitációs szolgáltatásban részesült az érzékenyítést, szemléletformálást és rehabilitációs foglalkoztatási tanácsadást magában foglaló tevékenységben.

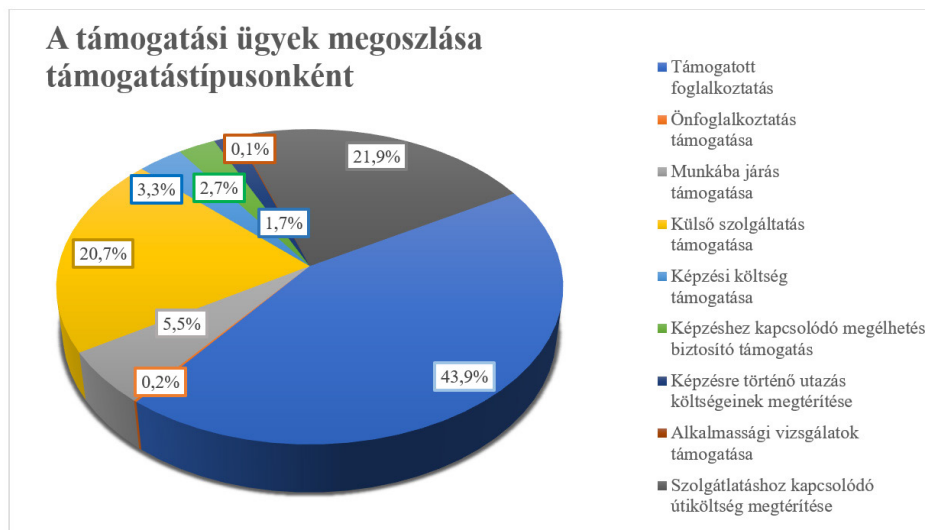
A belső szolgáltatást leszámítva a programrésztvevők rehabilitációjának sikeres megvalósulása, valamint a nyílt munkaerő-piacon történő foglalkoztatásának elősegítése érdekében az alábbi támogatási eszközök voltak elérhetőek:

c) Képzések:

Tekintettel arra, hogy a Projekt legfőbb célja a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-kínálatának fejlesztése, valamint a munkaerő kereslet élénkítése, ennek érdekében kiemelt szerepet kellett kapnia az ügyfélkör munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség javításának és munkavállalásra történő felkészítésének, munkaerőpiacra történő (re)integrációjukhoz kapcsolódó képességeik javításának, fejlesztésének, képzettségi szintjük növelésének.

Programrésztvevők egészségkárosodása BNO főcsoport szerint

A támogatási ügyek támogatás típusonkénti megoszlása

Mivel a különböző statisztikai célú felmérések adatai alapján alátámasztott kimutatás, hogy a megváltozott munkaképességű személyek a munkaerőpiacon erősen alulreprezentáltak, a célcsoport gazdasági aktivitási mutatói továbbra is kedvezőtlenek. A cél eléréséhez ezért a Projekt szakmai mutatói között elvárt eredmény lett, hogy a bevonható megváltozott munkaképességű személyekből legalább 670 fő sikeres foglalkozási rehabilitációját képzettség megszerzésével segítsük elő országosan.

A Projektben egyéni és csoportos képzések támogatására egyaránt adott volt a lehetőség. A támogat-

ható képzések köre a rendelkezésre álló források, a bejelentett munkaerőigények, a munkaerőpiaci előrejelzések, az ügyfelek képességei, foglalkoztatási helyzete és várható elhelyezkedési lehetőségei alapján a 327/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 21/G. § (1) bekezdésének megfelelően kerültek meghatározásra. A képzések között választható volt akár egy kiegészítő képzés, mely az eredeti szakképzettség piaci értékét növelő rész-képzettség elvégzését tette lehetővé, akár szakképzetlenség esetén egy szakmaszerző képzést (az utolsó Projektszakaszban kiemelten a rehabilitációs mentor képzés), de akár egy teljesen

új szakma megtanulását (átképzés), továbbá egyéb kompetenciák fejlesztését szolgáló digitális írástudás, informatikai és idegen nyelv elsajátítása is a repertoárt képezte.

A programrésztvevők számára javasolt potenciális képzési irány illeszkedett a munkaerő-piaci elvárásokhoz. Az ügyfelek képzési irányának megfogalmazása során, valamint a megvalósított képzések vonatkozásában elmondható, hogy a számítógép-kezelői ismeretek használatának frissítésére és fejlesztésére irányuló képzések a leggyakoribb és legkedveltebb jellegű képzések voltak a megváltozott munkaképességű személyek körében. Az informatikai, digitális írástudás fejlesztése nem csak a betölthető munkakörök meghatározó részében alapfeltétel ma már, hanem az ügyfelek álláskeresőnek hatékonyságát is nagymértékben képes növelni, amely a Projekt egyik fő célja volt. A számítástechnikai kompetenciák fejlesztésén túlmenően a szakmai, nyelvi és a nyelvvizsgára való felkészítő képzések is nagy számban valósultak meg a Projekt támogatásának keretein belül. A Projektben megvalósított támogatott képzések megoszlása képzési irány alapján:

Képzés jellege / típusa	Támogatott létszám (fő)
ECDL képzés (D)	254
Rehabilitációs mentor	159
Digitális írástudás (D)	90
Számítástechnikai kompetenciák fejlesztése (D)	74
Számítógépes adatrögzítő (A)	50
Építő- és anyagmozgató gép kezelője (A)	22
Nyelvi képzés (C)	21
Óvodai dajka (A)	15
Virágkötő (A)	14
Gyógymasszőr (A)	11
Raktáros (A)	11
Betanított édesipari termékgyártó (B)	11
Személy- és vagyonőr (A)	5
Műköröm építő, kéz- és lábápoló (A)	2
Villanyszerelő (A)	1
Szoftverfejlesztő (A)	1
Összesen:	741

A fenti táblázatban foglalt kimutatásból látszik, hogy a „D” képzési körbe tartozó, számítógép használattal kapcsolatos és ezen, kompetenciák fejlesztésére irányuló képzések széles skálán mutatkoznak meg a megvalósult képzések vonatkozásában.

Az ECDL, a digitális írástudás és a számítástechnikai kompetenciák fejlesztése is egyaránt a munkaerő-piac elvárásainak való megfelelést, a digitalizált munka világába történő felzárkóztatást szolgálja, azonban az egyes számítógépes ismeretek, a digitális készségek programrésztvevőnként eltérőek, így a képzési irány kialakításakor a programrésztvevő már meglé-

vő képességeinek felmérésével és azzal összhangban kerültek meghatározásra az ismert vizsgakövetelmények teljesíthetőségének, azok nehézségeinek tudatában.

Az OKJ-s bizonyítvány megszerzésére irányuló képzések körében is a digitális ismeretekre épülő, számítógépes adatrögzítő képzés élvezett prioritást, az óvodai dajka és virágkötő szakmák követelményeinek elsajátítása is népszerű volt a programrésztvevők körében. A nyelvi képzések tekintetében az angol és német nyelvtérületet részesítették előnyben a Projekt támogatott programrésztvevői, valamennyi ügyfelünk államilag elismert bizonyítvánnyal zárta a képzéseket. A támogatott programrésztvevők visszajelzése alapján a munkaerő-piacra történő re-integráció céljának elérésén túl a Projekt támogatott képzései által a tanulás folyamatában megmutatkozó akadályok, a gyengébb funkciók korrigálása, a szociális képességük fejlesztése és a mindennapi életben előforduló akadályozottságukból származó hátrányaik is csökkentek.

Az ügyfelek fejlesztése és a Projekt keretében megvalósított képzések tekintetében kiemelendő, a 2022.07.01-től a Projekt középpontjába állított rehabilitációs mentor képzés, ugyanis ennek során a programrésztvevők olyan tudással kerültek felruházásra, amely nem csak a saját életükre volt ráhatással, hanem a képzés elvégzését követően sorstársaik, azaz más megváltozott munkaképességű személyekre is. Tehát egy ügyfél képzésével a Projekt nem csak az adott képzésen résztvevő ügyfél helyzetét volt képes előmozdítani, hanem rajta keresztül más segítségre szoruló egészségkárosodással élő ember helyzetét is. A képzés a konvergencia régióban található, elsősorban megyeszékhelyekre fókuszáló 10 helyszínen és időpontban kerültek megtartásra, 159 fő részvételével, a projekt keretében kidolgozott tananyag alapján.

d) A Projekt munkaadói kapcsolatrendszere

A munkaadói kapcsolattartás célja az alábbi résztvevőkönységek megvalósítása révén a munkaerő-kereslet növelése és becsatornázása volt a célcsoporttagok elhelyezkedési esélyeinek és a potenciális munkakörök palettájának növelése érdekében:

- **Tájékoztatás, érzékenyítés, szemléletformálás** a megváltozott munkaképességű emberekkel kapcsolatban.
- A potenciális, nyílt munkaerőpiaci munkaadók tájékoztatása a megváltozott munkaképességű személyek alkalmazásához kapcsolódó **információkról, előnyökről.**

- A megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatását leginkább **akadályozó vélemények, prekoncepciók és sztereotípiák tompítása, megfordítása.**
- **A foglalkoztatási döntés elősegítése, a munkaadó ösztönzése** a foglalkoztatás megvalósítására.
- Tanácsadás a célcsoport érdekeinek és lehetőségeinek leginkább **megfelelő munkakör kialakítására.**

A Projekt 2019. nyaráig főleg támogatásalapú modell alapján működött, ez határozta meg a munkatársak szakmai tevékenységét. **A 3. forrásbővítést követően azonban a szakmai tevékenységben a hangsúly a munkaadói szolgáltatások elterjedésére, elmélyítésére és a támogatás nélküli elhelyezések nagyobb arányára helyeződött.** Ezen tevékenység támogatásához 2019. novemberétől nyilvántartásra került minden munkaadó, akivel a munkatársak felvették a kapcsolatot, minden munkaadónak nyújtott szolgáltatás attól a pillanattól kezdve, amikor a munkáltató felkeresésének eredménye alapján további egyeztetés, tanácsadás igénye merült fel, illetve minden olyan munkaerőigény, ahol felvették a kapcsolatot a munkáltatóval, és a munkaadó nyitott volt megváltozott munkaképességű személy foglalkoztatására.

A munkaadók szemléletformálása, érzékenyítése, elhelyezések támogatása érdekében a Projekt munkatársai minden lehetséges foglalkozási rehabilitációs szolgáltatást felhasználtak, hogy a munkaerő-piac keresleti oldalát élénkítsék, ezáltal a megváltozott munkaképességű emberek elhelyezkedési esélyeire pozitív hatást gyakoroljanak. Ezen tevékenységbe 7.929 munkaadó került bevonásra, akik részére belső kapacitásból összesen 40.270 darab szolgáltatás nyújtása valósult meg az alábbi diagram szerinti megoszlásban.

Ez alapján látható, hogy a projektben 2020. őszét követően, 2022 nyaráig átlagosan, havonta mintegy 1000 db munkaadó 1750 munkakörben 4500 fő MMK munkavállaló felvételére lehetőséget adó munkaerő-igényét tartottuk számon, a munkaerő-kereslet élénkítésére gyakorolt projekthatásnak és a megvalósított munkaadói kapcsolattartási tevékenységnek köszönhetően.

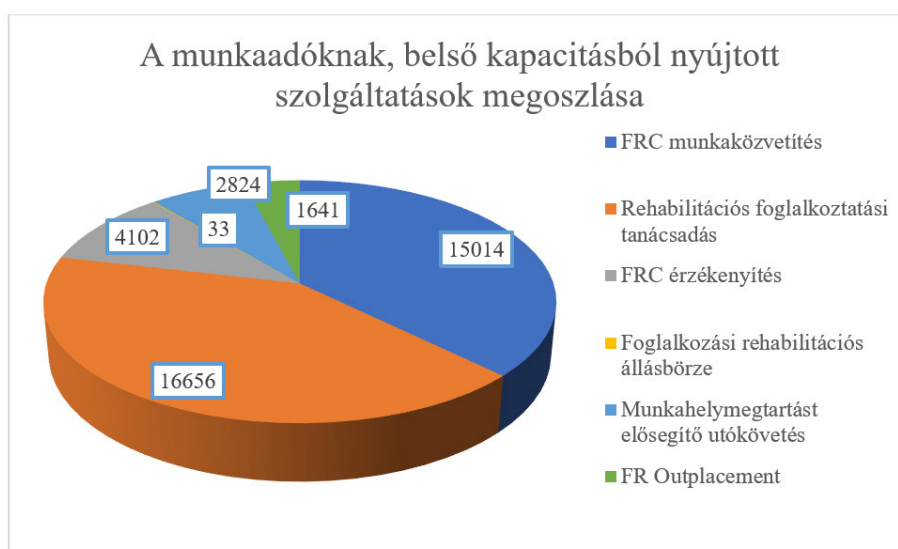
Összességében, a 2016 nyarán megkezdett szakmai tevékenység során a Projekt munkatársai:

- 6.621 db munkaadónál, összesen 19.863 db munkaerőigény keretében 33.833 üres, célcsoporttagok számára betölthető álláshely feltárását valósították meg,
- amiből 3.170 munkaadó csak támogatott és 2.674 munkáltató csak támogatás nélküli foglalkoztatási igényt jelzett, mindkettő lehetőség iránt összesen 777 foglalkoztató érdeklődött,
- ennek eredményeképpen összesen 4.069 db munkaadónál helyezték el az ügyfeleket.

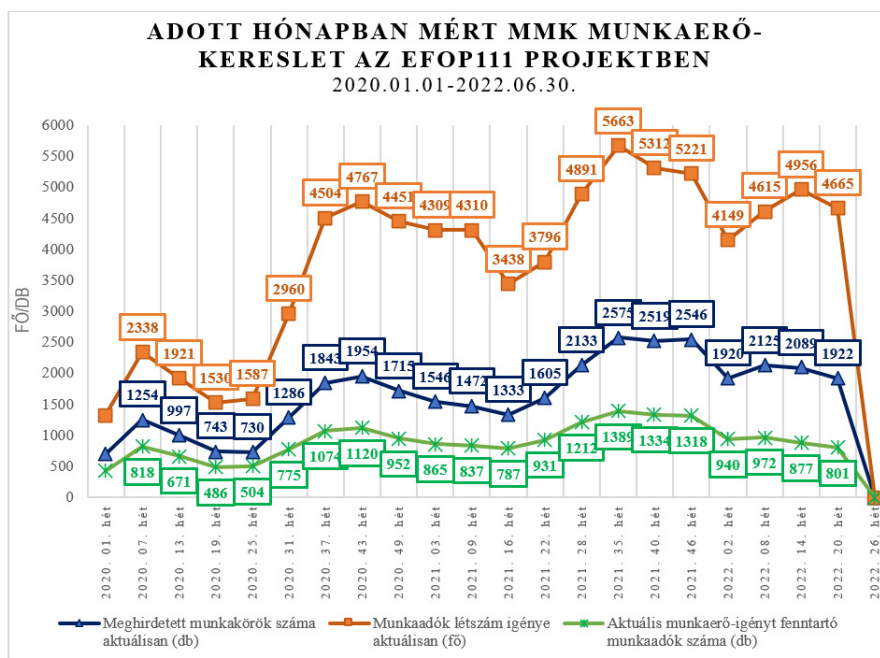
e) Elhelyezések

A közös kormányzati és társadalmi intézkedések az irányba mutattak az elmúlt években, hogy minden személy számára az esélyegyenlőségi elv alapján megteremtődjön a munka világába történő belépés. Igaz ez a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatásának és munkaerő-piaci hátrányainak csökkentésére is.

A Projekt megvalósításának időszaka alatt a megváltozott munkaképességű személyek számára több olyan kitörési pont is kihasználásra kerülhetett, melynek eredményeként, köszönhetően a célcsoport fejlesztés, motiváltság növelés, a munkaadói szemléletformálás és abból fakadó megnövekedett munkaadói

A munkaadóknak, belső kapacitásból nyújtott szolgáltatások megoszlása

A szolgáltatások hatására, a 2020-tól aktívan mért munkaerő-kereslet tekintetében az alábbi diagrammon látható tendenciák mutatkoztak, döntően a koronavírus gazdasági hatásai, illetve a szakaszos projektmegvalósítás miatti projektzárásra való felkészülés hatására

igény, kereslet becsatornázása és orientálása hatására kellő számú munkára kész állapotú megváltozott munkaképességű ügyfél helyezkedhetett el akár támogatással vagy támogatás nélkül.

A célcsoport a különböző álláskeresést elősegítő, munkaközvetítést és motivációs tanácsadást tartalmazó foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások biztosításával támogatás nélkül, vagy foglalkoztatásba kerülés ösztönzését elősegítő támogatott foglalkoztatás mellett kerültek elhelyezésre elsősorban a nyílt munkaerőpiacon, melyek eredményeként megszerzett munkatapasztalat, munkagyakorlat nagymértékben növelte a munkaerő-piacon történő re-integrációt, a tartós foglalkoztatás lehetőségét.

A projekt keretében elért aggregált eredmények:

Eredmény	Érték
Partnerszervezetek száma	3 615 db
Munkaadói kapcsolatok száma	8 826 db
Szolgáltatások száma	331 357 db
Támogatott foglalkoztatás	9 701 db
Célcsoporttámogatásra felhasznált forrás (millió Ft)	7 553,9 M Ft
Bevont programrésztvevők	20 576 fő
Feltárt álláslehetőségek száma	33 833 db
Elhelyezési eredmények	15 530 fő
Elhelyezési arány (%)	75,5%

A statisztika egyértelműen alátámasztja, hogy a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci kormányzati célkitűzéseinek eléréséhez - a

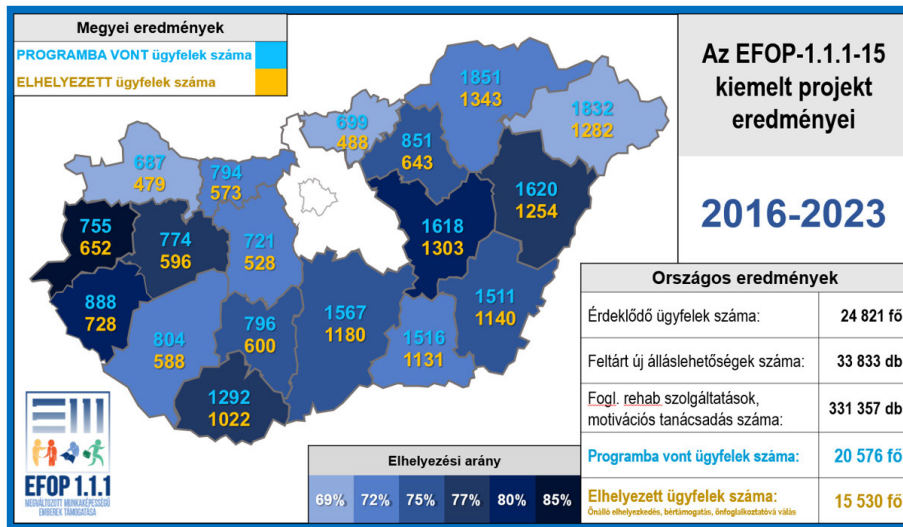
foglalkoztatottságuk emeléséhez - a korábbi években is nélkülözhetetlen volt és a továbbiakban is szükség van egy olyan, már jól bejáratott, a célcsoporttal már tapasztalattal rendelkező és eredményes, hatékony segítséget nyújtó konzekvens projektre, amely hozzájárul a munkaerőpiaci re-integrációjukhoz.

f) Aktivitás és foglalkoztatás

A Projekt keretében 2021. őszén 80.000 fő megváltozott munkaképességű személy megszólítását lehetővé tevő eredményes adatkérés valósult meg a Magyar Államkincstártól, ami jelentős mértékben segítette a célcsoport széles körének tájékoztatását a Projektben igénybe vehető lehetőségekről, aminek köszönhetően jelentősen javulhat a célcsoport munkaerő-piaci aktivitása, foglalkoztatottsága. A Projekt munkatársai első körben a telefonszámmal rendelkező 35.000 ügyfél megkeresését tűzték ki célul. Ennek eredményeképpen 2021. november közepétől kezdve 11.274 B2 vagy C2 komplex minősítési kategóriába sorolt megváltozott munkaképességű személy került megszólításra, munkaerő-piaci helyzetük, álláskeresői preferenciáik felmérésre.

Ezzel párhuzamosan 2021. IV. negyedévében megvalósult a Projekt teljes ügyfélkörének (közel 20.000 fő) megkeresése, ebből 15.611 fő elérése a 2020. márciusa óta működtetett munkaerő-piaci monitoring tevékenység keretében. A státuszfelméreésre első

A Projekt az alábbi eredményeket érte el területi szinten a bevonás és a foglalkoztatás vonatkozásában:

Országos eredmények a célcsoport támogatott és támogatás nélküli foglalkoztatottsága területén

körben a koronavírus által okozott gazdasági károkat követő létszámleépítések hatásainak vizsgálata és a válságkezeléshez szükséges információk rendelkezésre állása érdekében került sor.

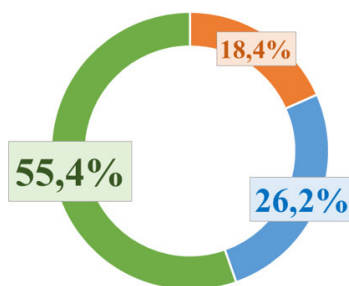
A két tevékenység párhuzamos megvalósítása és az ez alapján rendelkezésre álló információk hasonlósága lehetőséget teremt a Projektbe vont és az eddig önállóan, segítség nélkül munkába álló, állást kereső vagy esetleg inaktivitásba lépő megváltozott munkaképességű személyek munkaerőpiaci helyzetének összehasonlítására. A 15.611 elért programrésztvevő közül 5.979 fő tartozik a nyilvántartásban szereplő és elért 11.274 fő megváltozott munkaképességű személlyel azonos, B2 vagy C2 komplex minősítési kategóriába.

A B2-C2 komplex minősítési kategóriába sorolt MMK ügyfelek munkaerő-piaci állapotfelméréseinek statisztikai kimutatása (2022 év első negyedéve, kon-

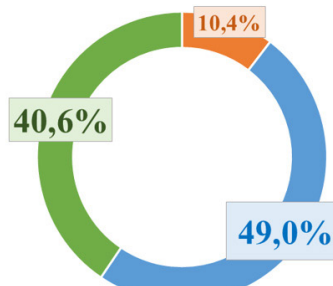
vergencia régiók) alapján, a felmérések eredményeinek összehasonlításából levonható következtetések alapján egyértelműen mérhető a Projekt foglalkozási rehabilitációs hozzáadott értéke a célcsoport foglalkoztatására és a munkaerőpiaci aktivitására egy és ugyanazon célcsoport vonatkozásában:

A két kördiagram egyértelműen tükrözi, hogy milyen különbség van az ügyfeleink és a Projekttel kapcsolatban nem álló megváltozott munkaképességű ügyfélkör munkaerő-piaci helyzete között. A felmérések alapján a Projektben igénybe vehető szolgáltatások és támogatások pozitív hatása a célcsoport gazdasági aktivitása és foglalkoztatottsága vonatkozásában egyértelműen kimutatható. A Projektben résztvevő korábbi és jelenlegi ügyfelek 55,4%-a áll munkaviszonyban, ezzel szemben a Projekttel kapcsolatba nem kerülő, önállóan „állást kereső” hasonló célcsoport körbe

B2 és C2 kategóriába sorolt ügyfelek EFOP111 kiemelt projekt

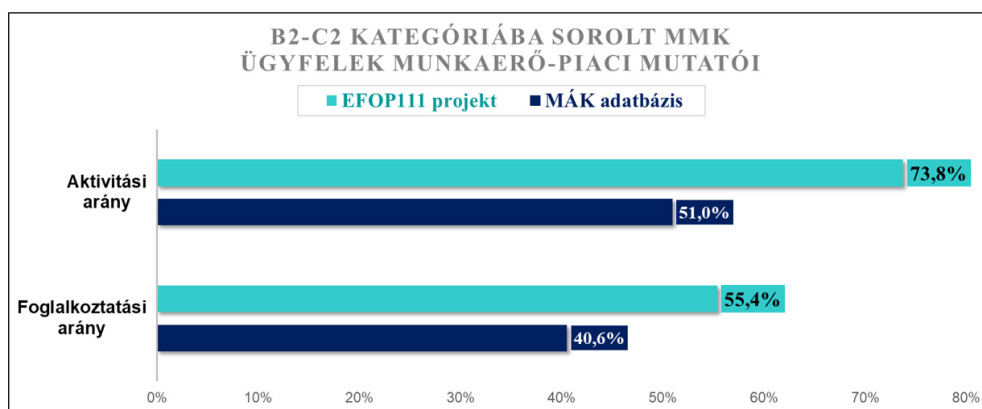
B2 és C2 kategóriába sorolt ügyfelek MÁK Adatbázis (önálló üf.)

B2-C2 komplex minősítési kategóriába tartozó MMK személyek munkaerőpiaci státuszának összehasonlítása a Projektben való részvétel alapján

tartozó MMK személyek közül csak a megkérdezettek 40,6%-a áll foglalkoztatásban, azaz több, mint 37%-kal magasabb a Projekttel kapcsolatba került célcsoport foglalkoztatási aránya a Projekttel nem együttműködő ügyfélkörhöz képest.

hálózat 2022-ben történő megszűnése visszaesést idézhet elő különösen a leghátrányosabb helyzetű megváltozott munkaképességű személyek elhelyezkedése terén egy következő hasonló célú intézkedés megvalósításáig.

B2-C2 komplex minősítés kategóriába tartozó MMK személyek aktivitási és foglalkoztatási aránya

A Projekttel kapcsolatban álló ügyfelek 26,2%-a munkaerő-piaci szempontból inaktív, 18,4%-a szeretne elhelyezkedni. Ezzel szemben a rendelkezésre bocsátott nyilvántartás alapján felkeresett, munkaviszonyban nem álló ügyfelek közel fele kivonult a munkaerőpiacról (inaktív), és csak 10,4%-uk aktív, állást kereső munkaerőpiaci résztvevő. Ez az adatkör egyértelműen mutatja, hogy a Projektben korábban részt vevő ügyfelek munkaerő-piaci aktivitása, foglalkoztatásra való nyitottsága jóval magasabb.

II. Fontosabb következtetések

Az alábbiakban a Projekt 89 hónapos megvalósítási időszakában szerzett tapasztalatokra támaszkodva kerülnek bemutatásra a projektszintű tanulságok és következtetések.

1. Szakaszos projektmegvalósítás

A Projekt keretében 4 forrásemelés mellett 20 db Projektidőtartam hosszabbítás valósult meg. A Projekt által nyújtott szolgáltatások oldaláról, mind az MMK munkavállalói, mind munkáltatói oldalról megszokadt a folyamatos hozzáférés a Projekt által biztosított szolgáltatásokhoz, az inaktív MMK személyek céltudatos szolgáltatásalapú feltárása és a munkaadók folyamatos állásfeltárási célú szondázása is több alkalommal felfüggesztésre került. A 10 év alatt közszolgáltatás-szintűvé váló, rehabilitációs hatóságokkal történő munkamegosztásra épülő foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások, az iroda- és tanácsadói

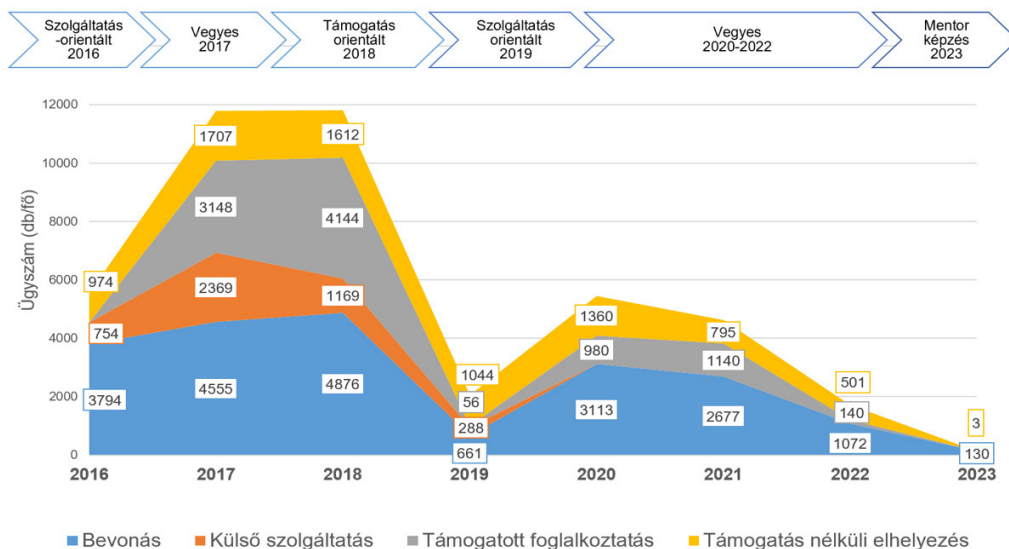
2. Alkalmazkodás a szakmai koncepcióváltáshoz

A Projekt tervezésekor az alkalmazandó szakmai koncepció, a foglalkozási rehabilitációs segítői tevékenység szolgáltatásorientált jelleggel került tervezésre, kiemelten az akkreditált szolgáltató szervekkel történő aktív együttműködés és a külső szolgáltatás támogatás hangsúlyával. Az első két (2-2 Mrd Ft-os) forrásbővítés időszakában módosult a Projekt szakmai koncepciója, amelynek keretében a támogatott foglalkoztatás kiemelt szerepe (és forrásfelhasználása) mellett támogatás-orientált szakmai koncepció lett a vezérelv. Ezt követően – a Projekt forrásbővítés nélküli hosszabbítása során – mindig előtérbe került a szolgáltatás-orientált Projektmegvalósítás, amely során a bértámogatás hiányában a támogatás nélküli foglalkoztatásba helyezés volt a domináns tevékenység. A tapasztalatok alapján a hasonló koncepcióváltások elbizonytalanítják a megelőző szakaszra kialakított szakmai koncepcióba vetett hitet, illetve az alkalmazkodás és szervezeti adaptáció extra erőforrásokat és időt igényelhet, amely csökkentheti a szakmai tevékenység eredményességét.

A tevékenység és az elért eredmények vonatkozásában az alábbi diagram mutatja be a Projekt évekre lebontott tevékenységének összetételét (*szomszédos oldal*).

3. Kiegyensúlyozott támogatás felhasználás

Az 1. pontban jelzett szakaszos projektmegvalósítás, illetve a 2. pontban jelzett szakmai koncepcióváltás egyrészt a munkaadói partnerek percepcióját és hoz-

Tevékenységek volumene évekre bontva

záállását, másrészt a projektmegvalósítók szakmai munkavégzését is meghatározza, hiszen más-más munkaadói partneri kör jelenik meg felvevőpiacként a támogatott foglalkoztatás és a támogatás nélküli foglalkoztatás projekttevékenységek esetében. Azt ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy a dömpingszerű támogatás felhasználás a tapasztalatok alapján csökkenti a támogatás nélküli elhelyezésbe segítség lehetőségét és igényét, amelyet hosszú távú, éves szintű, kiszámítható mennyiségi tervekkel lehet ellensúlyozni.

4. Munkaadói szolgáltatás

A foglalkoztatók számára biztosított szemléletformálási és érzékenyítési, tanácsadási szolgáltatások a Projekt megvalósítása során bővültek és strukturálódtak, ugyanakkor a Projekt keretében tervezett szolgáltatás-fejlesztési, professzionalizálódási és standardizálási folyamat kevésbé intenzíven valósult meg. A jövőbeni projektek esetében érdemes megfontolni egy

- megyei vagy országos rehabilitációs foglalkoztatási tanácsadói (sales) csapat alkalmazását, illetve
- a munkaadóknak biztosított szolgáltatások bizonyos körének piaci alapúvá tételét, ugyanis több visszajelzés alapján a munkaadók egy része jóval alacsonyabbra értékeli a számukra ingyenesen biztosított szolgáltatások körét.

5. Ügyfeleknek nyújtott szolgáltatások specifikus és standardizált jellegének feloldása

A megváltozott munkaképességű emberek célcsoportja rendkívül heterogén, sokféle fejlesztési szükséglet megjelenése mellett. Fontos irány lehet egy jövőbeni projekt tekintetében a fogyatékosági célcsoportok számára nyújtható specifikus szolgál-

tatásokra törekvés mellett a tanácsadás személyre szabott, egyedi igényekre reagáló módon történő további fejlesztése. A Projektben kialakított képesség és helyzetfelmérés, illetve profiling, valamint a szükségletekre reagáló fejlesztés-tervezési rendszer lépéseit emiatt a jövőben érdemes lehet továbbfejleszteni.

Emellett kiemelt jelentőségű, hogy országosan standardizált jellegű (iratmintákon alapuló) szolgáltatásokat biztosítson egy hasonló projekt, amelyben megfelelő súllyal képesek megjelenni az egyéni élethelyzetre és problémákra reflektálni tudó szolgáltatási modulok. Emellett kiemelt jelentőségű lenne a pszichológiai szolgáltatáshoz történő hozzáférés biztosítása, legalább megyeközponti helyszíneken, valamint a kiegészít megelőző szupervízió magas szintű használata is elősegítheti a feladatellátás minőségének növelését.

6. Szakmai képzések magasabb száma és keresletvezérelt jellege

A Projekt célcsoportját alkotó megváltozott munkaképességű személyek átlag életkora meghaladja az 50 évet, melynek következtében jellemző álláskeresési nehézséggé vált az ügyfelek elavult szakképzettsége. Emellett az egészségi állapot változása sok esetben a tanult és korábban gyakorolt szakmában történő munkavégzés – foglalkozás egészségügyi – alkalmasságának elvesztésével járt, amely miatt egy új, megmaradt képességekkel kompatibilis szakma megszerzése magas szinten hasznosulhat a sikeres foglalkozási rehabilitáció érdekében. Ezt a folyamatot a 21. századi technológiai fejlődés, azaz a digitalizáció felgyorsulása tovább tetézte, ugyanis a munkaerőpiac egyfajta strukturális átalakuláson ment át,

ami a korábban jellemző munkaköröket a periféria irányába mozdította el, illetve az álláskeresésben is egyre inkább alapelvárássá válik az elektronikus jelleg. A fentiekén túl kiemelendő a munkaerő-kereslet területi megosztottsága, ugyanis a földrajzi területek sok esetben gazdasági és munkaerőpiaci értelemben is rendkívül megosztottak, tehát a keresleti és kínálati oldal nem, vagy csak minimális mértékben kerül összhangba. Ezen okokból kifolyólag a képzési rendszereket célszerű keresletvezérelt jelleggel megvalósítani, mivel az ügyfelek elhelyezkedési esélyei így sokszorozódhatnak. Emellett érdemes megfontolni az elődprojektben alkalmazott, rövid időtartamú, motivációs és önismereti célú, kompetencia-fejlesztő vagy munkaerő-piaci tréningek nagy mennyiségben történő alkalmazását.

7. Eljárásrendek és útmutatók részlet-szabályozottsága

A Projektben a feladatellátás szabályozottsága tekintetében a mélyebb szintű részletszabályozás vagy dereguláció kérdéskörben a szabályozottság mellett tettük le a voksunkat a keretek meghatározásával járó liberálisabb vezetői koncepció helyett. Ennek a célja az volt, hogy a potenciális hibázási lehetőséget leszűkítsük, illetve az iratminták révén meghatározzuk a gondolkodási és eljárási kereteket. A Projekt eredményei alapján, illetve az ellenőrzések tapasztalatai mentén jó irányt jelenthet ez a jövőre nézve is, ugyanakkor számolni kell azzal, hogy a hosszú és részletes szabályozás felett könnyebb elsiklani a részletek felett és így több a hibázási lehetőség, illetve a magasabb szintű adminisztráció bürokrácia igénye is magasabb, amely más tevékenységek elől vonhat el erőforrást.

8. Tanácsadói hálózat és irodák fizikai hozzáférhetősége

A 2020-as évekre a teljes körű akadálymentesítés igénye alapvető elvárás, amely a fogyatékos személyek szolgáltatáshoz történő hozzáféréseinek az alapja. Az irodahálózat a személyes tanácsadás terepén túl segíti a számítógéppel és / vagy internet-hozzáféréssel nem rendelkező ügyfelek számára számítógép-használat biztosítását az állásportálok, kiemelten az Érték Vagy! Portál használatát. Fontos szempont ugyanakkor, hogy a Projekt bérelt irodáinak többsége esetében, az 1. pontban részletezett okok miatt negatív tényezőként felmerül, hogy a bérbeadók nem feltétlenül szeretnék egy nagyobb befektetéssel járó akadálymentesítési beruházást foganatosítani amennyiben nem hosszú távra jelentkezik a bérleti igény, emellett a kisebb városokban nem feltétlenül van bérelhető akadálymentes iroda portfólió. A rezsi-váltságra adott lehetséges válaszok irányával szembe

megy, de érdemes lehet az irodák számát (a Projektben alkalmazott 42 szolgáltatási helyhez képest) tovább bővíteni a fizikai hozzáférés biztosítása érdekében, ugyanis a célcsoport esetében, főként az inaktívak között nagymértékben fennáll az utazási, mobilitási lehetőségek korlátozott jellege, amely okok miatt országos szinten minél nagyobb lefedettségre érdemes törekedni.

9. Ügyfél-utánkövetés, monitoring

A monitoring rendszer működtetése, melynek keretében a Projektből már kilépett ügyfelek munkaerőpiaci helyzete került vizsgálatra, felülmúlta a várakozásokat, ugyanis a gyűjtött adatokból nem csak a Projekt eredményességének mérése valósulhatott meg, hanem egyfelől a készített elemzések vizsgálatával beazonosításra kerülhettek a különböző potenciális munkaerő-piaci beavatkozási pontok és irányok, másfelől feltérképezésre került a foglalkozási rehabilitációban további segítséget igénylők köre. A monitoring rendszer repetitív jellegéből adódóan rendkívül erőforrás-igényes (főként 15 ezer fő telefonos felmérése esetében), ugyanis a megfelelően alátámasztott stratégiai tervezés kivitelezéséhez a korábbi ügyfélkörből reprezentatív mintavétel alapján kiválasztott ügyfelek megszólítása nem elegendő, helyette minden érintett, programból kilépett megváltozott munkaképességű személyt fel kell keresni. A COVID-19 munkaerő-piaci hatásainak mérése érdekében kialakított monitoring rendszer működtetése erőforrás igényes, amelyben 4-6 havonta valósul meg az ügyfelek megkeresése, utókövetése és a segítséget igénylők szolgáltatásokkal és állásajánlatokkal történő ellátása. A segítséget igénylő – Projektből kilépett – korábbi ügyfelek köre (2-3 ezer fő) egyfajta „másodlagos” célcsoportként jelent meg az aktuális programrésztvevők mellett, amelyből a továbbfoglalkoztatási intézkedésrendszer mellett a feltárt munkaerő-kereslet igényeinek kielégítése is megvalósult. Összességében megállapítható, hogy a monitoring rendszer működtetése hasznos volt, mivel rávilágíthat a célcsoportot érintő fontos információkra, összefüggésekre, emellett feltérképezheti a segítséget igénylők körét, támogatja az ügyfélkör utánkövetését és a munkaadók igényeinek magasabb szintű kielégítését, valamint a Projekt időtartamán túlnyúló pozitív hatások biztosítását, ugyanakkor a rendszer megfelelő szintű működtetése magas humán erőforrás igényvel bír, amely más feladatok elől veheti el az energiát.

10. Akkreditált munkaadók

Az akkreditált munkaadók fontos partnereit alkották a Projektnek, és szerepük elvitathatatlan a megváltozott munkaképességű és fogyatékossgal élő em-

berek munkaerő-piacán. Több – alacsony foglalkoztathatósággal bíró, vagy hátrányos helyzetű lokális munkaerő-piacon élő – ügyfél esetében jelentett a védett foglalkoztatás kiutat az akár évek óta tartó inaktivitásból, ugyanis az akkreditált munkaadóknál meglévő foglalkozási rehabilitációs tapasztalat és az erre épülő olajozott gépezet könnyedén szívta fel a sok szempontból deprivált, kistelepülésen élő, elszegényedett, adekvát iskolai végzettséggel nem rendelkező megváltozott munkaképességű személyeket. Ugyanakkor az is nyilvánvalóvá vált, hogy a kvalifikáltabb és/vagy a munkaerőpiaci alkalmazkodóképesség magasabb fokával bíró ügyfélkör számára a jogalkotók eredeti szándékával ellentétben nem ugródeszkaként, azaz nem átmeneti fázisként jelenik meg a védett foglalkoztatás, hanem sok esetben ezen ügyfelek megragadnak a védett foglalkoztatás keretei között annak ellenére, hogy ők valószínűsíthetően költségvetési bértámogatás nélkül, a saját lábukon is megállhatnának a nyílt munkaerő-piacon (amelyhez a Projekt megfelelő munkaerő-keresletet tudott biztosítani). Tapasztalataink alapján a tranzitálás alacsony határfokkal működik, így a megváltozott munkaképességű személyek nyílt munkaerő-piacára érdemben pozitív hatást nem gyakorol, ellenben a lépcsőzetes foglalkozási rehabilitációs folyamat megakadása / lassulása csökkenti a potenciális piaci munkavállalási lehetőségeket az MMK személyek körében és nem támogatja a potens munkavállalókat a nyílt munkaerő-piacon való megjelenésben. Olyan win-win megoldások kidolgozása lenne indokolt a jövőbeni hasonló projektek esetében, amelyek keretében a tranzitálás, mint összetett tevékenység mind az MMK személy, mind az akkreditált munkaadók mind az elsődleges munkaerőpiaci foglalkoztatók számára előnyös és abban történő tevékeny részvétel egyértelmű haszonnal jár.

11. Adminisztráció egyszerűsítése

A Projektet gyakran érte az a kritika, hogy magas adminisztrációt igényel akár ügyintézői, akár partneri, akár a rehabilitációs hatóságok oldaláról. Ennek okai leginkább a korábbi projekt tapasztalatai, a magas szintű ellenőrzéstűrési kötelezettség, illetve az ebben a fejezetben bemutatott főbb alapelvekben keresendőek. A Projektbe történő bevonás feltételrendszere jogszabályon, illetve a felhíváson alapult, a külső szolgáltatók és a munkaadó partnerek felé történő magas elvárások pedig szintén az EU-s és hazai támogatás-felhasználási és elszámolási elvárások maximális teljesítése érdekében kerültek kialakításra. Természetesen ezen célok – szabályos, célirányos és költséghatékony segítői tevékenység és szakmai

teljesítés, lehetőség szerinti teljes körű abszorpció – maradéktalan megtartása mellett a papírfelhasználás és a bürokrácia csökkentése, illetve az ügyintézésre fordítandó időigény racionalizálása a jó állam koncepciója szellemiségében mindig megfontolandó szempont egy későbbi, hasonló projekt tervezése és megvalósítása során.

12. Munkaadói prognózis

A megváltozott munkaképességű személyek vonatkozásában készült munkaerő-piaci előrejelzés hasznos és hiánypótló tevékenység volt, amely segítette a munkaadói motiváció és a foglalkoztatáshoz kapcsolódó prekonceptióik megértését. Kétévenként érdemes lett volna megismételni a felmérést a változások idősoros követése érdekében, ugyanakkor a munkaadói szolgáltatás vásárlás, majd a munkaerő-kereslet követését lehetővé tevő intenzív munkaadói kapcsolattartás és érdemi adatgyűjtés (munkaadói tábla) mind-mind lehetővé tette a kevésbé mély, de hasonló célú elemzések megvalósítását a munkaerő-piaci következtetések levonása és a beavatkozási lehetőségek követése érdekében.

13. Adatalapú, statisztika orientált tevékenység

A Projekt működése során hatalmas adatbázisok halmozódtak fel az érintettek vonatkozásában, így a vezetett nyilvántartások a nyilvánvaló pénzügyi analitikákon túl kiterjedtek a munkaadók és értelemszerűen a programrészvevők természetes és a foglalkozási rehabilitáció szempontjából releváns adataira. Az adatgyűjtést a Projekt tervezhetősége, az eredmények kontrollja és a gyors beavatkozások megvalósíthatósága, a célcsoportot érintő mélyebb összefüggések megértése, illetve a szakmai feladatok racionalizálása indokolta. Emellett az összegyűjtött adatok későbbi kutatások és elemzések tárgyát képezve lehetővé tehetik a foglalkozási rehabilitációs folyamatok áramvonalasítását és hatékonyságának növelését, elősegíthetik big data jellegű fejlesztések (pl. Érték Vagy! Portál Munkakör ajánlórendszeréhez hasonló eszközök) megvalósítását. Az adatalapú tevékenység a szabályosságot és a precizitást is szolgálja, ugyanakkor a belső adatbázisok a kifejezetten adatok rögzítésére szolgáló digitális eszközök hiányában manuálisan kerültek vezetésre, amely eljárás magában hordozza a hibázás lehetőségét, nem mellesleg magas humán erőforrást igényel. A fentiekre tekintettel célszerű lenne a jövőben adatalapú eszközök fejlesztését számításba venni, illetve megfontolni a foglalkozási rehabilitáció különböző szervezeteinél vezetett adatbázisok lehetőség szerinti összekapcsolását a hatékony együttműködés érdekében.

14. Keresletvezérelt kínálat bővítés

A Projekt keretében alkalmazott szakmai koncepció (magas munkaerő-kereslet által dinamizált munkaerő-kínálat), az ügyfelekre és munkaadókra irányuló foglalkozási rehabilitációs szolgáltatások és támogatások kombinációjával volt képes az elvárt eredmények teljesítésére és a változó munkaerőpiaci kihívások kezelésére. A Projekt egyik feladata a koordináció, a közvetítés és híd képzése a rehabilitációs hatóságok, a foglalkoztatási osztályok, a civil szervezetek és a munkaadók mindazon tevékenységeit érintően, amelyek a megváltozott munkaképességű személyek munkavállalására irányulnak. A mintegy kétezer intézményt és civil szervezetet magában foglaló partneri hálózat, a több ezer munkaadóval fennálló kapcsolat, mint erőforrás, illetve a munkaerőpiaci monitoring (ügyfél felmérés) tevékenység, mint információs bázis olyan mikro szintű foglalkozási rehabilitációs beavatkozások (célirányos közvetítés és toborzás) megvalósítását tette lehetővé a kereslet és kínálat folyamatos mérése alapján, amely hatékonyan járult hozzá a célcsoport munkába segítéséhez. A munkaadói kapcsolattartás intenzív megvalósítását követően előálló széles állásportfólió partneri hálózatban történő terjesztése az új ügyfelek toborzása érdekében az elmúlt 3 évben hatékonyan működött. A bevezetett, „rehabilitációs munkaerő-kereslet társadalmiasítása” (megváltozott munkaképességű személyekre irányuló állásajánlatok partnerek felé történő széles körű intenzív megosztása) koncepció lehetővé tette olyan inaktív ügyfelek elérését és elhelyezését is, akik a Projekt kiemelt munkaerő-piaci koordinációs szerepe miatt értesültek csak a Projekt által nyújtott szolgáltatásokról. Ez a szakmai koncepció és eszköz egy munkaerő-hiányban jellemezhető munkaerő-piacon jó eszköz lehet a későbbiekben is.

15. Inaktív ügyfélkör levélben történő megszólítása

A Projekt sikeres megvalósítása érdekében, a 2021-es év végére a főkezdvezményezett, adatgazda NSZI és a konzorciumi partner Magyar Államkincstár közötti együttműködés keretében megvalósult adat-, és információ megosztás eredményeként nagyszámú, B2-C2 kategóriába sorolt MMK személy elérhetőségi adatai álltak rendelkezésre. Ennek cél szerinti felhasználása érdekében több tízezer – potenciális programrésztvevő – MMK személy levélben történő megszólítását és tájékoztatását terveztük megvalósítani annak érdekében, hogy a Projekt keretében rendelkezésre álló, országosan átlagosan 5 ezer üres álláshelyet jelentő munkaerő-kereslet minél nagyobb hányadát legyen lehetőségünk kielégíteni a tanácsadó hálózat szolgáltatási tevékenysége révén. A tájékoztatásban részesülő MMK személyek információs szintjét és hozzáférését

javító levélkampány nagymértékben elősegíthette volna az inaktív MMK személyek munkaerő-piacon történő megjelenését. Ugyanakkor a Projekt nagymértékű, 2022. nyarán megvalósuló átalakítása miatt ezen – akár több ezer inaktív ügyfél munkához segítését jelentő – tervünk nem tudott megvalósulni.

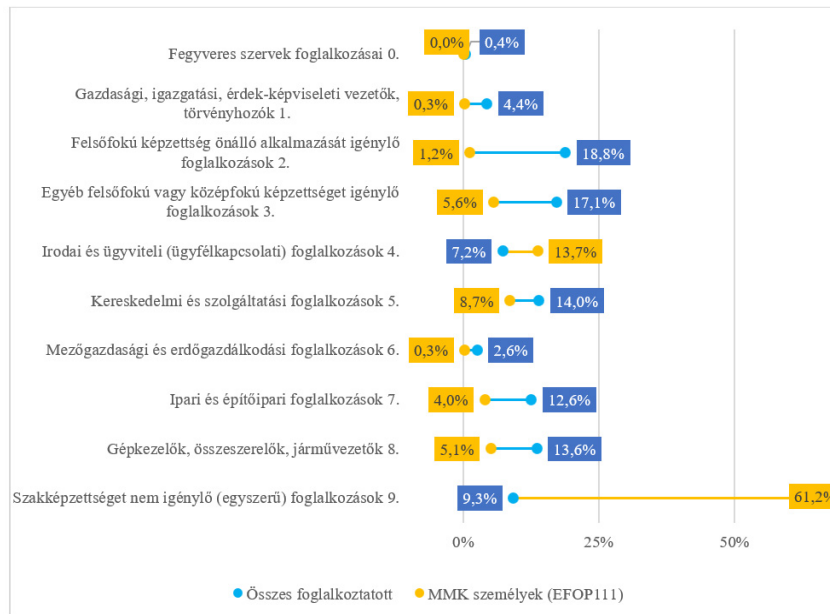
16. Továbbfoglalkoztatási intézkedésrendszer

A nem dolgozó ügyfelek számára – főként azoknál, akik a támogatást követően nem kerültek továbbfoglalkoztatásra – a fizikai megvalósítási időszak(ok) végén ismételten segítséget próbáltunk nyújtani az álláskereséshez, hogy ne vesszen el a Projekt által felkeltett egyéni munkavállalási érdeklődés, a munkaerő-piaci visszailleszkedés iránti szándék és elköteleződés. Ennek hiányában az ügyfelekre elköltött források csak átmeneti segítséget képesek jelenteni, a támogatással megszerzett munkatapasztalat, a növekvő foglalkoztathatóság és a szolgáltatások révén felfejlesztett munkára kész állapot, azaz a munkavállalás érdemi esélyének megteremtése, valamint az ügyfelek munkaerőpiaci aktivitásában bekövetkező pozitív változás csak egy „átmeneti hullámhegynék”, időszakos eredménynek lesz tekinthető. Az elődprojekt tapasztalatai alapján, a Projekt ügyfelek életére gyakorolt pozitív munkaerőpiaci hatásainak Projektben túlmutató érvényesülése érdekében jelen Projektben is országos rendezvénysorozatot terveztünk volna megvalósítani, amelynek keretében a munkaadók és az állást kereső MMK személyek számára kapcsolatépítési lehetőséget biztosított volna a rehabilitációs állásbörze. A COVID-19 által jelentett – az átlagnál rosszabb egészségi állapotban lévő – célcsoporti kockázatok miatt a rendezvénysorozat megszervezése ellehetetlenült. Ennek ellenére a megvalósított ügyfél-monitoring tevékenység, illetve a Projektből történő kilépés előtt lezajló egyéni továbbfoglalkoztatási vagy elhelyezési intézkedések révén meg tudtuk valósítani, hogy a Projekt nagymértékben elősegítette, hogy a Projektből kilépett ügyfelek minél nagyobb aránya tudjon munkát végezni a Projektben túlnyúló, tartós munkaerő-piaci hatások stabilizálása érdekében.

Érdekesebb összefüggések

1. A foglalkozási rehabilitáció eredményeként megvalósuló elhelyezésre irányuló tevékenység elemzése

Az elhelyezések tekintetében az alábbi diagram nagyon érdekes összefüggést mutat a Projekt célcsoportját képező megváltozott munkaképességű személyek és a többségi társadalom között.

Kimutatás az elhelyezések tekintetében a Projekt célcsoportját képező megváltozott munkaképességű személyek és a többségi társadalom között

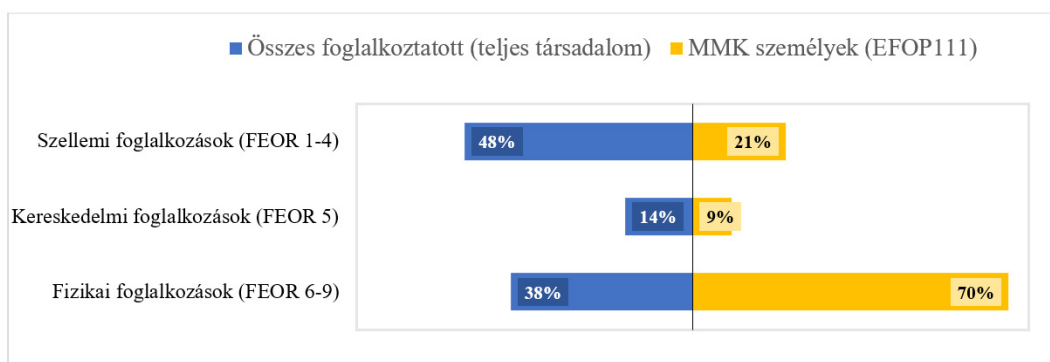
A fenti diagramon látható, hogy a FEOR főcsoportok tekintetében mindössze az Irodai és ügyviteli foglalkozások és a Szakképzettséget nem igénylő foglalkozások esetében magasabb a megváltozott munkaképességű programrésztvevők foglalkoztatási aránya. Ezek közül is kiemelendő a 9-es FEOR számmal kezdődő foglalkozások, ugyanis ezen főcsoport esetében közel hétszeres különbség mutatkozik a megváltozott munkaképességű személyek irányában.

Ugyanígy érdekes következtetések vonhatók le az alábbi diagramról, melyen a Projekt keretében elhelyezett megváltozott munkaképességű programrésztvevők aránya látható szellemi, kereskedelmi és fizikai foglalkozások tekintetében a teljes társadalomhoz viszonyítva.

A diagramon szembevetve, hogy a szellemi foglalkozásokban a megváltozott munkaképességű programrésztvevők a teljes társadalomhoz viszonyítottan ke-

vesebb, mint fele arányban vannak jelen, míg a fizikai foglalkozások tekintetében jóval felülreprezentáltak, arányuk megközelíti a teljes társadalom kétszeresét. Az alábbiakban a támogatott és támogatás nélküli elhelyezési tevékenységet tesszük elemzés tárgyává, amelyen belül az MMK programrésztvevő ügyfélkör különböző szempontok szerinti (minősítés típusa, legfőbb egészségkárosodás) rész-eredményeit elemezzük. Ezen adatok és információk a későbbiek során, megfelelő adatalapú megközelítés mellett elősegíthetik az alkalmazott hasonló beavatkozások hatékonyságának növelését.

Ügyfélkörünkben 9 001 fő támogatott foglalkoztatást, 5 253 fő támogatás nélküli, szolgáltatást követő elhelyezés révén érte el a legalább 3 hónapos foglalkoztatást a programrésztvevői körben, így a teljes ügyfélkör tagjainak 68%-a dolgozott min. 3 hónapig, 32%-a pedig nem, vagy 3 hónapnál rövidebb ideig tudott munkában állni. A teljes ügyfélkört 3 részre bontva (3 hó-

Projekt keretében elhelyezett MMK programrésztvevők és teljes társadalomban foglalkoztatott személyek FEOR besorolásának összehasonlítása

napig támogatással, 3 hónapig szolgáltatást követően foglalkoztatott, és a nem elhelyezkedő / 3 hónapot nem foglalkoztatott ügyfelek) végeztük el a program-résztvevők legfőbb foglalkozási rehabilitációs eredményének, a munkába helyezési tevékenységnek az elemzését, melyeket az alábbi 3 ábra szemléltet:

A projektbe történő bevonáskor minden program-résztvevő esetében a tanácsadónak lehetősége volt 3 jellemző, megoldandó probléma megjelölésére. A leggyakrabban előforduló nehézség, az álláskeresés, az ügyfelek közel ¾ részét érintette, ezen felül a célcsoport több, mint 40%-ának jelentett kihívást a célállás megtalálása és a térségi munkaerőpiac.

A fentiek alapján látszódik, hogy a legnagyobb nehézséget a motivációhiány, a mobilitási nehézségek és a mentális kihívások jelentették az elhelyezési tevékenység során, ugyanakkor a magas életkor, vagy a nem megfelelő célállás könnyebben kezelhető akadályt jelentettek, hiszen az ilyen problémával jellemezhető célcsoporttagok jóval magasabb arányban tudtak elhelyezkedni.

A komplex minősítés, mint a foglalkozási rehabilitáció esélyének orvosi, szociális és foglalkoztatási szempontok alapján kialakított kategóriája érdekes

eloszlást mutat az elhelyezések tekintetében:

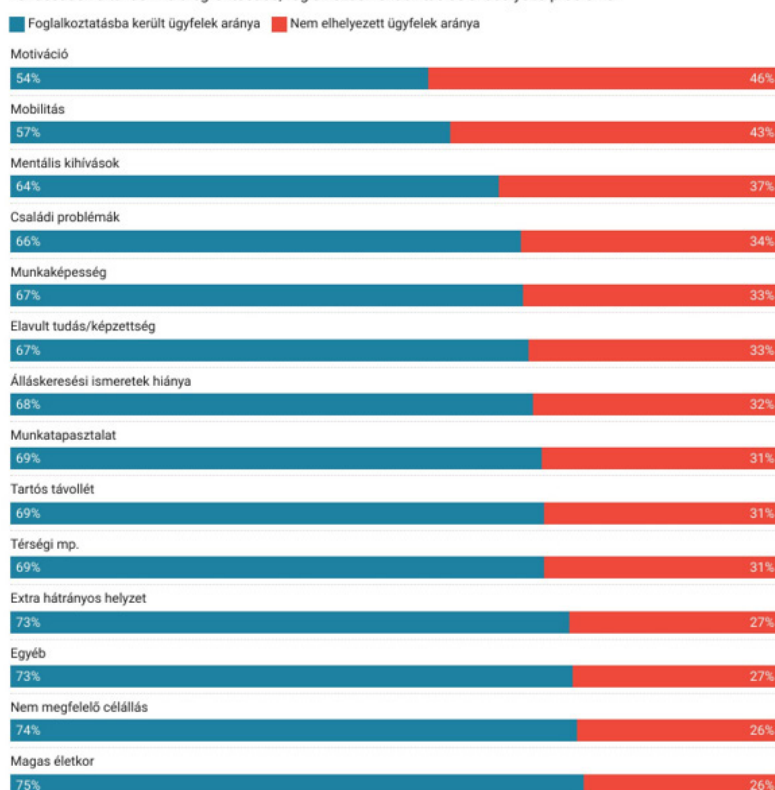
Ez alapján összességében megállapítható, hogy a komplex minősítés típusa leginkább a támogatott foglalkoztatás igénybevételének szükségességét befolyásolta, a támogatás nélküli elhelyezések eredményeiben egyértelmű, hogy a magasabb rehabilitálhatóság magasabb elhelyezési esélyt jelentett.

Ugyanakkor amennyiben a célcsoport foglalkoztatási eredményeit vizsgáljuk az egészségkárosodás típusa (BNO főcsoport) szerinti megoszlásban, akkor megállapítható, hogy azért észrevehető különbség mutatkozik egyes betegcsoportok között az elhelyezkedési eredményekben. A legmagasabb elhelyezési eredményt realizáló Daganatok BNO főcsoportba tartozó egészségkárosodással rendelkező személyek jóval magasabb arányban tudtak élni (72%) a projekt nyújtotta segítség lehetőségével (és legalább 3 hónapig foglalkoztatásba kerülni), mint a bőr és bőralatti szövet, vagy a légzőrendszer, vagy a vérképző szervek betegségei BNO főcsoportokba tartozó egészségkárosodással élő személyek (65%).

A legnagyobb csoportot jelentő keringési rendszer betegségei valamint a csont-és izomrendszert, kötőszövetet BNO kóddal rendelkezők átlagosan (68%

Elhelyezett ügyfelek aránya az érzékelt legfontosabb probléma alapján

Tanácsadók által definiált legfontosabb, foglalkozási rehabilitációs akadályozó probléma

Foglalkoztatottak = min. 3 hónapig (támogatott, vagy támogatás nélküli) foglalkoztatásban álló MMK programrésztvevők
Nem elhelyezettek = Foglalkoztatásba nem kerülő, vagy 3 hónapnál kevesebb időtartamot dolgozó MMK programrésztvevők
Forrás: EFOP111 - A készítéshez használt program: Datawrapper

és 69%), a mentális és viselkedés zavar BNO főcsoportba tartozók átlag alatt (66%) tudtak legalább 3 hónapig tartó foglalkoztatási lehetőséget realizálni a projekt segítségével köszönhetően.

További elemzések: https://ertekvagy.hu/hu/-/efop111_mmkugyfelfor_foglalkoztatás

2. Munkaadók visszajelzéseinek és értékítéletének elemzése

A Projekt keretein belül biztosított bér-, valamint bérköltség-támogatás révén támogatott foglalkoztatást igénybe vevő, megváltozott munkaképességű személyeket alkalmazó munkaadók részére összeállításra került egy, a Projekt informatikai rendszerében kitöltendő 37 kérdéses kérdőív. A kérdőív kitöltésével történő visszajelzést a támogatási szerződés lejártá után, az utolsó elszámolás során kellett kitöltenie a munkaadónak, amelyet a foglalkoztatott program-

résztevőről történő visszajelzés, az esetleges fejlesztési igényeik összegyűjtése, valamint a további foglalkoztatási szándék felmérése érdekében vezettük be.

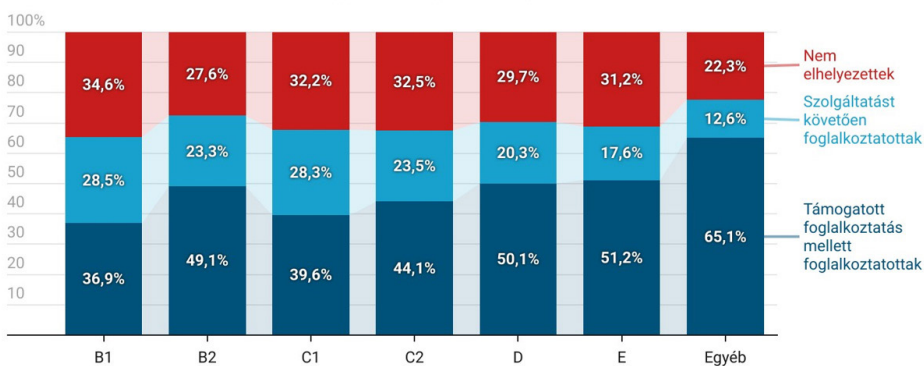
A célunk az volt, hogy a Projektre vonatkozóan összegyűjtsük a munkáltatók által megfogalmazott általános és személyre szóló javaslatok, illetve vélemények körét, valamint, hogy megismerhessük a célcsoportra vonatkozó későbbi foglalkoztatási terveiket.

A projekt tevékenysége során, a szerződést kötő munkáltatók közül 8.764 támogatott foglalkoztatás után jelezték véleményüket a foglalkoztatók, melyből 3.356 különböző munkaadóról beszélhetünk. A munkaadók 60%-a továbbfoglalkoztatta a támogatással felvett programrésztevőt a támogatási időszak letelte után. Az alábbi rövid elemzésben a fontosabb, szignifikánsabb eredményeket gyűjtöttük össze.

A munkaadók visszajelzése alapján a MMK célcsoport tag foglalkoztatása során az esetek 73%-ában nem haj-

Elhelyezések típusának megoszlása minősítési kategória szerint

Komplex minősítési kategóriába sorolt ügyfelek elhelyezési aránya

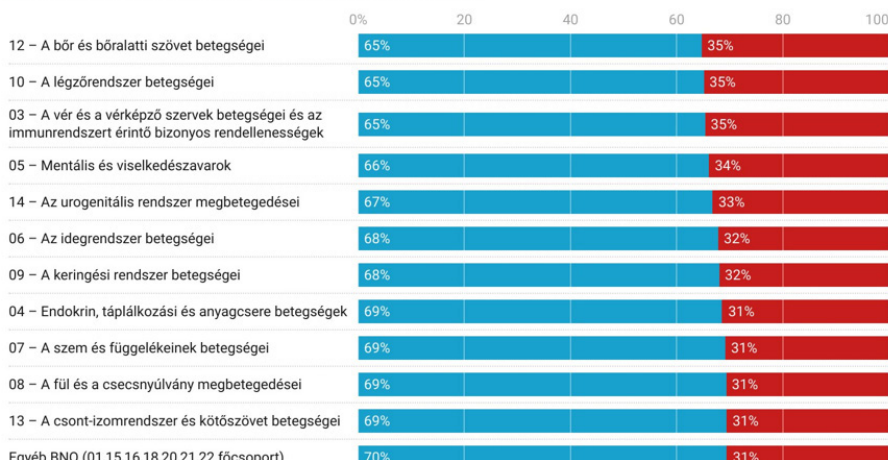

Foglalkoztatottak = min. 3 hónapig (támogatott, vagy támogatás nélkül) foglalkoztatásban álló MMK programrésztevők
 Nem elhelyezettek = Foglalkoztatásba nem kerülő, vagy 3 hónapnál kevesebb időtartamot dolgozó MMK programrésztevők

Grafikon: EFOP111 - A készítéshez használt program: Datawrapper

Foglalkoztatásba nem kerülők és legalább 3 hónapig dolgozó ügyfelek aránya az egészségkárosodás fő típusa (BNO főcsoport) szerint

3 hónapig dolgozó ügyfelek aránya (kék) Nem elhelyezett ügyfelek aránya (piros)

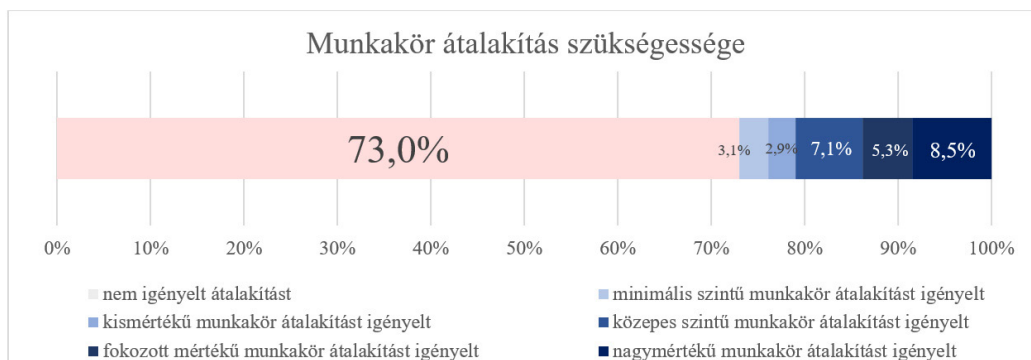

tottak végre munkakör átalakítást, vagy hoztak létre új munkakört.

Azon esetekben, amikor munkakör átalakítás megvalósult, ott az alábbi mértékű átalakításra esett a kérdőívet kitöltő munkaadók válasza:

¾-ével a munkaadók kifejezetten elégedettek voltak.

Felmérésre került, hogy a munkaadók véleménye alapján az adott MMK munkavállaló a munkavégzés során igényelt-e többlet odafigyelést. Az ügyfelek többsége (57%-a) nem igényelte a megfelelő munkavégzéshez

A fentiek alapján is jól látszik, hogy a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatása nem jelent az esetek többségében mélyebb beavatkozást és nem igényli új munkakör létrehozását, vagy átalakítási igényt. Amennyiben az egészségi állapot miatt mégis szükséges az adott munkavállaló sikeres foglalkoztatása érdekében munkaköri módosítást végrehajtani (27%), akkor is csak az esetek felében jelent fokozott (7,1%) vagy nagymértékű (8,5) munkakör átalakítást. Felmértük, hogy a megváltozott munkaképességű személyek több időszakot töltöttek-e betegszabadságon, vagy táppénzen, mint a nem megváltozott munkaképességű munkatársaik. A munkaadói válaszok alapján a munkáltatók 55,52%-a gondolta úgy, hogy a foglalkoztatott megváltozott munkaképességű személy átlagosan ugyanannyit volt betegszabadságon / táppénzen, mint a nem megváltozott munkaképességű munkatársak, valamint 36,11%-a nyilatkozta, hogy kevesebbet volt betegszabadságon / táppénzen, mint a nem megváltozott munkaképességű munkatársak.

A fenti nagymintás felmérés alapján megállapítható, hogy azon sztereotípiák, amelyek arra irányulnak, hogy a megváltozott munkaképességű munkavállalók többlet hiányoznak a munkából egészségi okokból, mint a nem MMK személyek, az egyértelműen megcáfolásra került a munkaadók nyilatkozatai alapján. A kérdőív során a munkaadóknak lehetősége volt a foglalkoztatásra vonatkozóan a megváltozott munkaképességű személy munkájával kapcsolatosan az elégedettségük megjelölésére is.

Az átlagos elégedettségi érték 8,45 volt a 10-es skálán. A 8.764 MMK foglalkoztatott 78%-át 8, 9, vagy 10 pontra értékelték a munkaadók, azaz a munkavállalók több, mint

a munkaadók extra figyelmét. Fontos megállapítás, hogy az elégedettséget nagymértékben meghatározta a többlet odafigyelés igénye, ugyanis amennyiben az adott MMK munkavállaló a munkaadó részéről a munkavégzés során többlet odafigyelést

- igényelt, akkor 7,6 pontra, ha
- nem igényelt többlet odafigyelést, akkor 9,1 pontra értékelték a munkaadók a 10-es skálán a munkavállalóval való elégedettség mértékét. Ezt az alábbi diagram is megfelelően szemlélteti, melyből jól látható, hogy kétszer annyi munkavállaló kapott magas elégedettségi értéket (8-10 közötti pont) azok közül, aki nem igényelt többlet odafigyelést a munkaadótól.

Az MMK munkavállalók munkára való alkalmasságának értékelése:

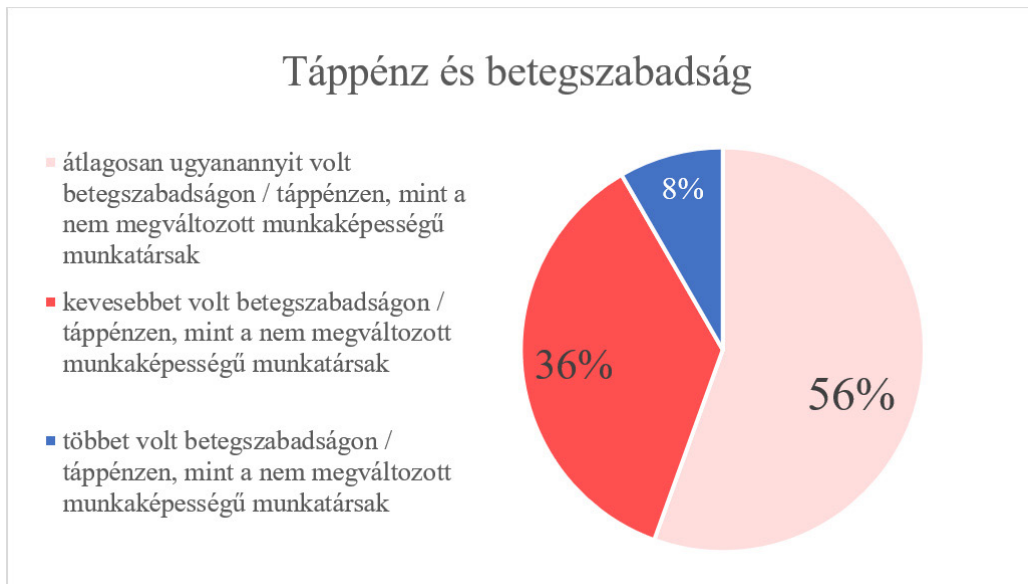
A "Milyennek értékeli a megváltozott munkaképességű ügyfél (EFOP-1.1.1-15) munkaköri alkalmasságát / motivációját a többi munkavállalóhoz viszonyítva?" kérdésekre adott válaszok alapján egyértelműen levonhatóak pozitív következtetések az MMK foglalkoztatásról:

- Az MMK munkavállalók munkahelyi motivációja jóval magasabb a többi munkavállalónál (36%-48%).
- Az alkalmasságuk pedig a foglalkoztatottak 2/3-a esetében (51% + 15%) legalább ugyanolyan, vagy jobb, mint a nem MMK munkavállalóké.

Egyébiránt a munkaadók 93%-a vélekedett úgy, hogy az adott MMK munkavállaló alkalmas a munkakörében meghatározott feladatok későbbi ellátására.

A munkaadói hozzáállás

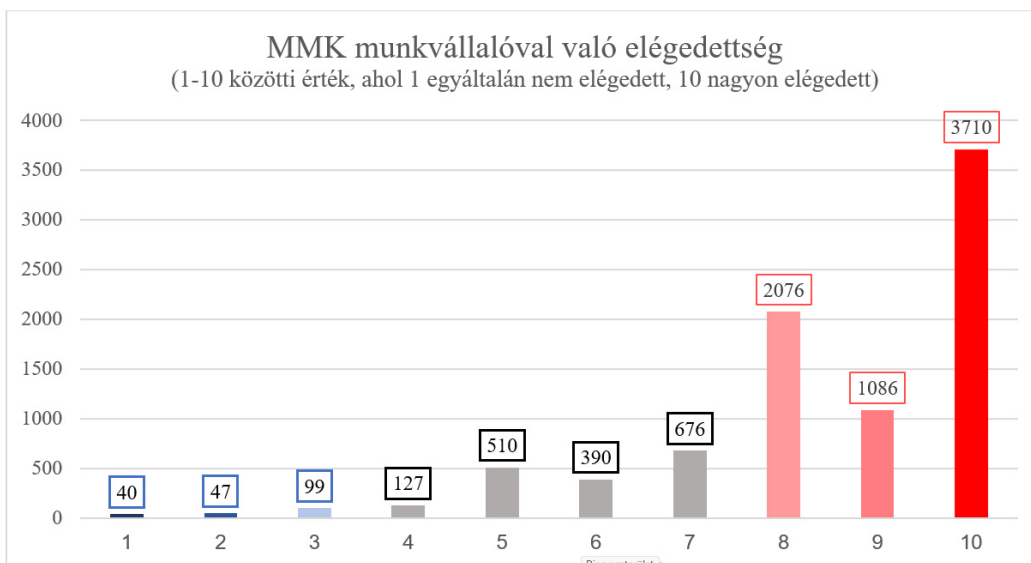
Felmértük, hogy hogyan gondolkodnak a munkaadók az MMK személyek foglalkoztatásáról, annak előnyeiről, nehézségeiről és kihívásairól. A munkaadók által vélt legfontosabb szempontok és előnyök az MMK

Táppénz és betegszabadság mértéke a támogatott foglalkoztatás során

munkavállalók foglalkoztatásában mintegy 25.591 db megjelölt válasz alapján (Tapasztalatai alapján mi volt a megváltozott munkaképességű személy (EFOP-1.1.1-15) foglalkoztatásának legfontosabb pozitívuma, előnye? Kérjük, legalább 3-at jelöljön meg.)

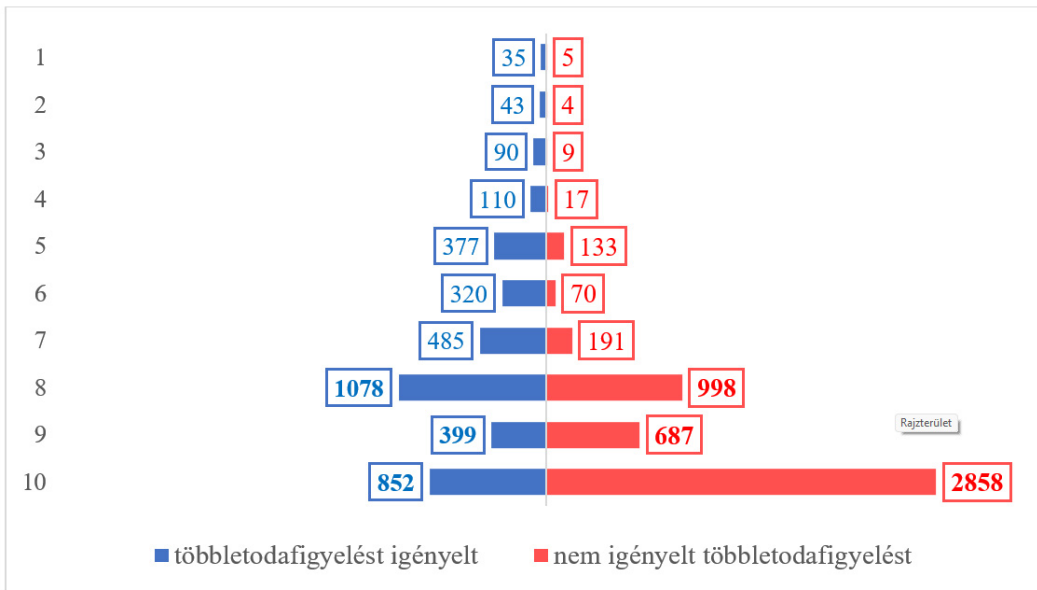
dályt vagy nehézséget, hogy mit tartottak a legnagyobb kihívásnak az MMK személyek foglalkoztatása során: A fentiek alapján a munkaadók legfontosabb problémája az egészségkárosodásból közvetlenül fakadó problémákból eredeztethető (53%), melyet félkövér betűvel jelöltünk a fenti táblázatban.

MMK munkavállalóval való elégedettség

Munkaadók által vélt legfontosabb szempontok és előnyök az MMK munkavállalók foglalkoztatásában A válaszok 20%-a alapján (4.098 válasz esetében) nem volt semmilyen olyan nehézség a megváltozott munkaképességű munkatárs foglalkoztatása során, amely akadályok és nehézségek formájában jelent volna meg. Ugyanakkor a munkaadók 80%-a említett olyan aka-

Ugyanakkor figyelemre méltó, hogy több akadályként vagy nehézségként megjelenő szempont (Munkahelyi időgazdálkodás, Alacsony képzettségi szint és szakképzettség hiánya, Munkaköri kompetenciák hiánya, Munkára szocializáltság hiánya és túl hosszú távollét a munka világától, Toborzási problémák) továbbbi foglalkozási rehabilitációs szolgáltatásokkal és

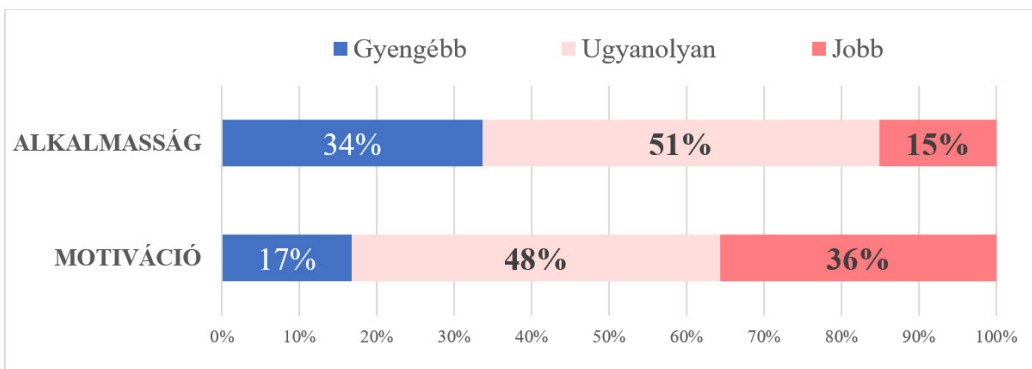
Többlet odafigyelést igénylő és többlet odafigyelést nem igénylő munkavállalók elégedettségi mértéke

támogatásokkal, azaz fejlesztéssel kompenzálható. Az egyik legfontosabb kimenetet, a továbbfoglalkoztatást leginkább negatívan érintő kihívások (az első helyen megjelölt problémák alapján) az alábbiak:

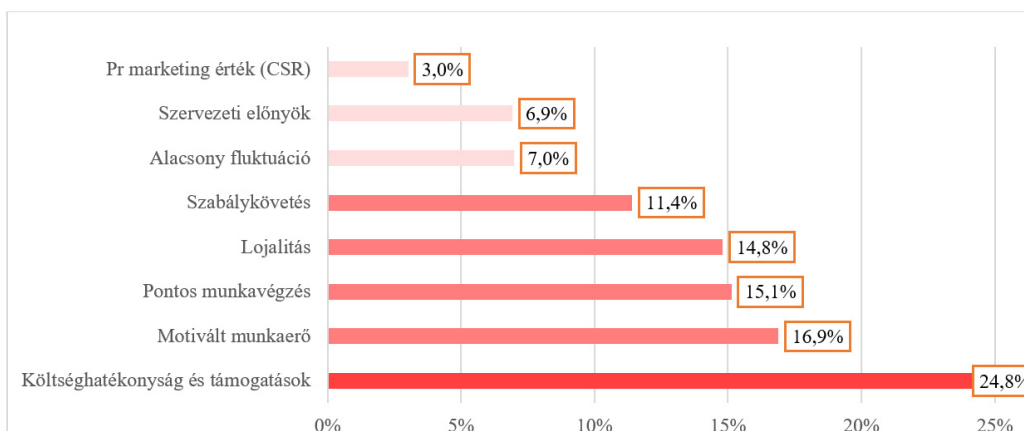
- Szellemi és pszichés problémák az egészségkárosodásból fakadóan (45%-a nem került továbbfoglalkoztatásra)
- Gyakori betegszabadság és táppénz (47%)
- Alacsonv képzettségi szint és szakkézettség hiánva (49%)

- Munkaadói elvárásoknak való meg nem felelés (49%)
- Munkára szocializáltság hiánya és túl hosszú távollét a munka világától (52%)

Érdeklösség, hogy a szellemi és pszichés problémák (55%) nagyobb nehézséget jelentenek a munkaadók számára, mert jóval alacsonyabb továbbfoglalkoztatási esélyt eredményeznek, mint a fizikai jellegű korlátozások és kihívások (65%).

MMK munkavállalók munkára való alkalmasságának és motivációjának értékelése

Munkaadók által vélt legfontosabb szempontok és előnyök az MMK munkavállalók foglalkoztatásában

A munkaadói visszajelzések összegzése alapján kijelenthető, hogy a munkaadók fennálló előítéleteinek nagy része valóban sztereotípiákon alapul és a valóságban, a foglalkoztatás tapasztalatai megcáfolják azokat. A Projektben a támogatott foglalkoztatással megváltozott munkaképességű személyeket alkalmazó, utolsó havi elszámolásuk során benyújtandó kérdőívekből kiemelt alábbi kérdések alapján elmondható, hogy a megváltozott munkaképességű személyek

- nagy többsége a foglalkoztatásuk során a munkaadók és a kollégák részéről nem igényelnek semmilyen többlet odafigyelést, továbbá
- munkaköri alkalmasságuk többségében ugyanolyan, vagy jobb, mint a többi munkavállalóé,
- a munka során tanúsított motivációjuk, szorgalmuk magasabb szintű, mint a nem megváltozott munkaképességű személyeknek,
- foglalkoztatásuk során a legfontosabb előnyök a költség-hatékony foglalkoztatást követően a motiváltság, a szabálykövető és pontos munkavégzés, valamint a lojalitás,
- átlagosan ugyanannyit vagy kevesebbet vannak betegszabadságon / táppénzen, mint a nem megváltozott munkaképességű munkatársak.

A támogatást követő továbbfoglalkoztatást leginkább akadályozó problémák az alacsony képzettségi szint és szakképzettség hiánya, a munkaadói elvárások-

nak való meg nem felelés és leginkább a munkára szocializáltság hiánya és túl hosszú távollét a munka világtól. A kérdőív elemzése során az is kiderült, hogy a nyílt munkaerő-piaci, megváltozott munkaképességű személyeket nem foglalkoztató munkáltatók részéről egy válaszlehetőséget, a toborzási problémákat, mint akadályozó tényezőt jelölték meg számottevően alacsonyabb arányban, mint a célcsoportot foglalkoztató munkáltatók, amely alapján arra lehet következtetni, hogy a toborzás a foglalkoztatás során felmerülő olyan akadály, amivel a munkáltatók a foglalkoztatás előtt kevésbé szembesülnek. Ezek alapján elmondható, hogy a Projekt által nyújtott szolgáltatások és támogatások összessége egyértelműen támogatta a kívánt eredményt, miszerint megvalósulhat a megváltozott munkaképességű személyek nem csak sikeres, de tartós (re)integrációja.

Ahogy a fentiekben bemutatott ábrákon látszik, a munkaadók jellemzően túlbecsülik a megváltozott munkaképességű emberek egészségkárosodását és az abból adódó foglalkoztatási nehézségeket, valamint alábecsülik ugyanezen munkavállalók teljesítőképességét, motivációját, lojalitását, összességében a szervezetre gyakorolt hatását. Ennek mentén elmondható, hogy a munkavállalási szándékkal rendelkező megváltozott munkaképességű emberek olyan munkaerő-piaci tartalékot képeznek, amelynek kiak-

Akadály, nehézség	db	%
Fizikai nehézségek az egészségkárosodásból fakadóan	3762	23,5%
Szellemi és pszichés problémák az egészségkárosodásból fakadóan	2555	16,0%
<i>Munkahelyi időgazdálkodás</i>	1455	9,1%
<i>Alacsony képzettségi szint és szakképzettség hiánya</i>	1425	8,9%
A munkába járáshoz kapcsolódó mobilitási nehézségek	1099	6,9%
<i>Munkaköri kompetenciák hiánya</i>	985	6,2%
<i>Munkára szocializáltság hiánya és túl hosszú távollét a munka világtól</i>	889	5,6%
<i>Munkavállalók alacsony teljesítménye</i>	765	4,8%
<i>Munkatársak elfogadása</i>	712	4,5%
Gyakori betegszabadság és táppénz	614	3,8%
<i>Toborzási problémák</i>	537	3,4%
<i>Munkaadói elvárásoknak való meg nem felelés</i>	315	2,0%
<i>Magas fluktuáció</i>	270	1,7%
Munkakör átalakítása (egyszerűsítése) nem lehetséges	270	1,7%
Munkavállalási szokások nem alkalmazhatóak (részmunkaidő)	133	0,8%
Akadálymentesítés vélelmezett igénye	101	0,6%
<i>Vezetők hozzáállása</i>	99	0,6%
Összesen:	15986	100,0%

Legnagyobb kihívások az MMK személyek foglalkoztatása során

názásával a munkaadók egy csapásra oldhatnák meg toborzási nehézségeiket, és melynek keretében a munkaadók munkavállalói köre egy olyan csoporttal bővülne, amely potenciálisan pozitív hatást gyakorol a szervezet egészére.

Ezen eredmények mindenképpen okot adhatnak egyfajta jövőbeli munkaerő-piaci optimizmusra, valamint alapot adhatnak a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásához kapcsolódó sztereotip berögződések lebontásához. Ugyanakkor az is fontos, hogy ezen előítéletek lebontásához a munkaadók nyitottságára és tevékeny szerepére van szükség, hogy valóban esélyt adjanak az egészségkárosodással vagy fogyatékossgal élők számára és specifikusan toborozzanak megváltozott munkaképességű munkavállalókat.

További, kapcsolódó diagramok és kimutatások az alábbi linkeken érhetőek el:

- https://ertekvagy.hu/hu/-/efop111-munkaadok_visszajelzes_elemez
- https://ertekvagy.hu/hu/-/mmk_munkavallalok_kal_szembeni_eloiteletek

3. *Ügyfél-monitoring, utánkövetés*

A 2020. év elején a munkaerő-piacon fordulatot jelentett a koronavírus világvárvány megjelenése, amely a gazdaságra mély hatást gyakorolt. A Projekt keretében a járványhelyzet gazdasági hatásainak a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piacra gyakorolt hatásainak figyelemmel követése és tompítása érdekében alkalmazásra került egy 15.000 ügyfél havi munkaerő-piaci státuszát mérő munkaerő-piaci monitoring rendszer. Ennek mentén 2020. március hónaptól hétről hétre mérésre került az újonnan érdeklődő, korábban nem projektrésztvevő ügyfelek esetében, hogy közülük kik érintettek létszámleépítésben.

A 2020. tavaszától 2021. év végéig félévente végzett státuszfelmérések (korábbi ügyfélkör telefonos munkaerő-piaci állapot és segítség igényének felmérése) eredményeképpen a Projektbe addig bevont 16.000 ügyfélből több, mint 13.000 megváltozott munkaképességű ügyfélről állt rendelkezésre munkaerő-piaci információ, hogy a Projekt további tervezésével, valamint az esetleges fejlesztési irányokkal kapcsolatban érdemi információ kerüljön megismerésre.

A Projektben utoljára 2021. decemberében valósult meg munkaerő-piaci monitoring felmérés, amely során összességében 15.611 fő került telefonon megkeresésre (az összes ügyfél 80,2%-a), amelyből:

- 8.771 fő dolgozik (az elért ügyfelek 56,2%-a),
- 3.915 fő kilépett a munkaerő-piacról (az elért ügyfelek 25,1%-a),

- 2.925 fő nem dolgozik, de szeretne elhelyezkedni (az elért ügyfelek 18,7%-a), akik közül 2.453 fő igényli a Projekt segítségét.

4. *Ügyfélkör elégedettség mérése*

2021. februárjában egy ügyfélelégedettség-mérés keretében felmértük a Projektben zajló fejlesztési folyamatokról alkotott érintetti véleményeket a Projekt szolgáltatásainak jövőbeli fókuszpontjainak meghatározása érdekében véletlenszerűen kiválasztott, reprezentatív mintából álló 1.050 fő korábbi programrésztvevő megkeresésével és válaszaik rögzítésével.

A felmérés eredményeként:

- A megkeresett személyek 77%-a válaszolt a kérdőív kéréseire.
- A válaszadók 96%-a az elhelyezkedéssel összefüggő okokat jelölt meg a Projektbe történő belépés indokaként, ezen belül első helyen az elhelyezkedéshez nyújtott folyamatos, személyes segítség és támogatás volt a belépésük legfőbb oka. A megkérdezettek több, mint 80%-a teljes mértékben elégedett az elérhető támogató szolgáltatásokkal, 76%-uk szerint nincs szükség változtatásra a Projekt nyújtotta szolgáltatásokban, illetve az ügyfeleink 84%-a nem észlelt problémát a szolgáltatások igénybevétele során. A megkérdezettek átlagosan 10-ből 8,5-re értékelték a munkaerő-piaci helyzetük javítása, elhelyezkedésük elősegítése céljából megszerzett ismeretek és tudás hasznosságát.
- A válaszadók 88%-a elégedett a megvalósult eredményekkel, a programrésztvevők többségét hozzá tudtuk segíteni a kívánt célokhoz: 70%-uk esetében növekedtek az elhelyezkedési esélyek munkatársaink közreműködése miatt, 56%-uk jelenleg is dolgozik, így az is megállapítható, hogy a Projektből való kilépést követően számos ügyfelünk képes tartósan elhelyezkedni a munkaerő-piacon. A válaszadók 82%-a jelentős vagy közepes mértékű hatást tulajdonít a Projekt által nyújtott szolgáltatásoknak, tanácsadásoknak abban, hogy sikerült elhelyezkedniük. Fontos kimeneti eredmény, hogy a nem dolgozó ügyfelek majdnem 68%-a szeretne munkába állni.
- A megkérdezettek közel 49%-a támogatott foglalkoztatást venne igénybe, amely fontos igazodási pont a forrásemelés tervezése során. Szintén nagy arányban (a válaszadók 30%-a) a személyes tanácsadást emelték ki elsődleges lehetőségként, ami segíthetné az elhelyezkedést, további boldogulását a munkaerő-piacon. A válaszadók több, mint 80%-a venne részt újra egy hasonló új projektben, tehát a programrésztvevő ügyfelek döntő többsége alapvetően pozitívan élte meg a programrésztvételt. Úgy vélik, segítséget nyújtott a program abban, hogy munka-

erő-piaci helyzetük, életkörülményeik és társadalmi helyzetük pozitív irányba változzanak.

Fentiek és a felmérés részletes adatai alapján kismértékű módosítások végrehajtásával tovább volt javítható a szolgáltatási tevékenység hatékonysága és eredményessége, amely a támogatások mellett a legfontosabb eleme volt a Projektnek.

5. A profiling során alkalmazott értékelési szempontok fontossága

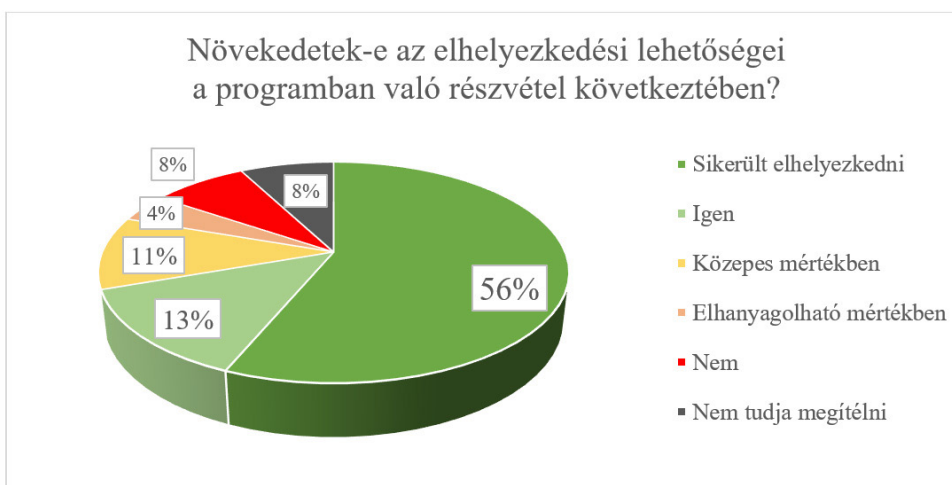
13 ezer fő programrésztvevő - profiling rendszerhez alkalmazott - komplex képesség és helyzetfelmérése, illetve ezen ügyfelek kimeneti és elhelyezkedési eredményeinek elemzése alapján a foglalkozási rehabilitáció szempontjából hasznos következtetések vonhatóak le.

A 30 szempontból álló komplex képesség és helyzet-

Azaz a fenti kimutatás alapján, a foglalkozási rehabilitáció sikeressége szempontjából kiemelten fontosak az ügyfelek felmérése tekintetében az alábbi szempontok:

- Utolsó munkaviszony időpontja, munkatapasztalat relevanciája,
- Munkavállalási szándék,
- Tanulási szándék,
- Együttműködési szándék, motiváció,
- Mobilitási képesség,
- Mobilitási hajlandóság,
- Célállás,
- Támogatás nélküli munkavállalás esélye,
- Szakmai tudás/képzettség,
- Életvezetési problémák.

Ezzel szemben jóval kevésbé meghatározóak egy

Ügyfél elégedettség mérés - elhelyezkedési esélyek növekedése

felmérés során, az 1-10 közötti értékekkel jellemzett ügyfelek közül összehasonlítottuk a legmagasabb foglalkoztatási eredményeket elérő ügyfeleket a legkevésbé eredményes foglalkozási rehabilitációval jellemezhető ügyfelek csoportjával. A két csoport tekintetében a legnagyobb különbséget mutató (százalékos eltéréssel kiválasztott) szempontokat kiemelve megállapítható, hogy az átlagtól való legnagyobb és a legkisebb eltérés alapján melyek voltak a sikeres foglalkozási rehabilitáció tekintetében indifferens szempontok.

A programba történő bevonás során az MMK személyek kiválasztása során a leginkább meghatározó egyéni sikertényezők az utolsó oszlopban kék színnel, a legkevésbé meghatározó, irreleváns tényezők fehér háttérszínnel kerültek megjelölésre.

Komplex képesség és helyzetfelmérés keretében alkalmazott szempontrendszer értékelése – a legfontosabb és legkevésbé fontos jellemzők a sikeres foglalkozási rehabilitáció szempontjából.

ügyfél sikeres rehabilitációja tekintetében az alábbi szempontok:

- Önszabályozási és a problémamegoldó képesség,
- Terhelhetőség,
- Összeférhetőség,
- Rendszeres kezelések szükségessége,
- Önértékelés,
- Életkor,
- Kommunikációs készség,
- Térségi munkaerő-piaci helyzet,
- Képzés esélye.

III. Zárzó:

A fentiekben bemutatott sokféle információ természetesen csak egy szeletét érintette a Projekt megvalósításának, de remélhetőleg betekintést engedett a Projekt fő küldetése mögötti részcelokba: hogyan, milyen módon, milyen körülmények és adottságok között valósítottuk meg a Projektet, az eredeti tevé-

kenység kereteit miként próbáltuk kitágítani, növelve a hatókörünket és a Projekt hatásait, hogy egyre több megváltozott munkaképességű ember számára, egyre hatékonyabb és főként eredményes segítséget tudjunk biztosítani.

Részletesebb adatkörök és információ, valamint a Projekt zárókiadványa, az alábbi linken érhetőek el a mélyebb szintű érdeklődéssel rendelkezők számára: <https://ertekvagy.hu/hu/-/efop111>.

Az elmúlt 7,5 évben többször is átalakult a Projekt szakmai tevékenysége és a segítői eszköztárunk, azonban a foglalkozási rehabilitációba vetett szakmai hitünk és az ügyfelek élethelyzetében történő előrelépést támogató, segítői szemlélet mindvégig meghatározó volt a hozzáállásunkban. Legjobb tudásunk szerint igyekeztünk támogatást és segítséget nyújtani az álláskeresésben segítséget igénylő megváltozott munkaképességű, és fogyatékossgal élő egészségkárosodott embereknek, illetve a munkaadói partnereknek, akár a magasabb munkanélküliség, akár a munkaerő-hiány jellemezte munkaerőpiacon.

A tanácsadói hálózatunk munkatársai hivatásként tekintettek a foglalkozási rehabilitációs segítői tevékenységre és bízunk benne, hogy munkánk eredménye túlmutat majd a Projekten, és az általunk munkához segített 15.500 ügyfelünk közül minél többen, minél hosszabb ideig tudnak majd a munka világában maradni. A fentiekben bemutatott eredmények elköteleződés, hit, szeretet és valódi, odaadó segítő szándék

nélkül nem tudtak volna megvalósulni, és amelyekkel reményeink szerint képesek voltunk minden, a Projekt tevékenységével érintettre hatást gyakorolni valamilyen formában.

Végezetül, ezúton szeretnék köszönetet mondani korábbi Munkatársainknak, hogy munkájukkal, erőfeszítéseikkel és nyitottságukkal lehetővé tették a Projekt célkitűzéseinek megvalósítását, hogy minél több segítséget igénylő megváltozott munkaképességű embernek próbálhassunk meg segíteni egy jobb, munkával gazdagabb, értékes élet reményében.

PROFILING		Pontok átlaga		Különbég aránya (az elérhető 10 ponthoz képest) a legjobb és legrosszabb foglalkoztatási eredményeket elérő csoport között
szempont	csoport	a legjobb foglalkoztatási eredményű csoportban	a legrosszabb foglalkoztatási eredményű csoportban	
Utolsó munkaviszony időpontja, munkatapasztalat relevanciája	Foglalkozási rehabilitálhatóság	7,13	6,28	8,6%
Munkavállalási szándék	Programrészvétel	7,76	7,24	5,2%
Bérlétszám támogatás esélye	Programrészvétel	7,21	6,76	4,5%
Tanulási szándék	Programrészvétel	7,21	6,76	4,5%
Együttműködési szándék, motiváció	Programrészvétel	7,65	7,32	3,3%
Mobilitási képesség	Szociális helyzet	6,50	6,19	3,1%
Mobilitási hajlandóság	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,44	6,14	3,0%
Célálás	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,78	6,49	3,0%
Támogatás nélküli munkavállalás esélye	Programrészvétel	5,78	5,50	2,8%
Szakmai tudás/képzettség	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,40	6,16	2,5%
Életvezetési problémák (alkoholizmus pl.)	Szociális helyzet	7,31	7,08	2,3%
Munkavégző képesség	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,43	6,20	2,3%
Fejlesztettség, hozzáállás	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,70	6,47	2,3%
Mentális állapot	Egészségi állapot	6,76	6,53	2,3%
Családi körülmények	Szociális helyzet	6,81	6,61	2,1%
Figyelem, koncentráció	Egyéni képességek, kompetenciák	6,91	6,71	2,0%
Speciális segédeszköz szükséglet	Egészségi állapot	7,61	7,43	1,8%
Fizikai állapot	Egészségi állapot	6,20	6,03	1,7%
Anyagi helyzet, életszínvonal	Szociális helyzet	6,08	5,91	1,6%
Betegségtudat	Egészségi állapot	6,65	6,50	1,6%
Önszabályozási képesség	Egyéni képességek, kompetenciák	6,79	6,64	1,5%
Problémamegoldó képesség	Egyéni képességek, kompetenciák	6,60	6,46	1,5%
Terhelhetőség	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,04	5,90	1,4%
Összeférhetőség	Egyéni képességek, kompetenciák	7,11	6,97	1,3%
Rendszeres kezelések szükségessége	Egészségi állapot	6,57	6,44	1,3%
Önértékelés	Egyéni képességek, kompetenciák	6,65	6,54	1,0%
Életkor	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,48	6,39	1,0%
Kommunikációs készség	Egyéni képességek, kompetenciák	7,03	6,94	0,9%
Térségi munkaerő-piaci helyzet	Foglalkozási rehabilitálhatóság	6,16	6,08	0,9%
Képzésbe vonás esélye	Programrészvétel	5,45	5,74	-2,9%
összesen		6,71	6,48	2,3%

Komplex képesség és helyzetfelmérés keretében alkalmazott szempontrendszer értékelése – a legfontosabb és legkevésbé fontos jellemzők a sikeres foglalkozási rehabilitáció szempontjából

